

Lauri Miettinen

Analyttisen tuloslaskelman kehittäminen kannattavuuden ja investointisuunnittelun tueksi

Case Yritys X

Opinnäytetyö

Syksy 2020

SeAMK LiiKu

Liiketalouden tutkinto-ohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Liiketalouden koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Taloushallinto

Tekijä: Lauri Miettinen

Työn nimi: Analyyttisen tuloslaskelman kehittäminen kannattavuuden ja investointisuunnittelun tueksi: Case Yritys X

Ohjaaja: Erkki Kytönen

Vuosi: 2020

Sivumäärä: 61

Liitteiden lukumäärä: 1

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Excel-pohjainen analyttinen tuloslaskelma kannattavuuden ja investointisuunnittelun tueksi. Toimeksiantaja oli tilitoimisto, ja kehittämistyö tehtiin toimeksiantajan asiakasyrityksen tarpeisiin. Lähitulevaisuudessa asiakasyrityksellä on suunnitelmassa tehdä investointi ja laajentaa toimintaa. Kehitetyn analyttisen tuloslaskelman tarkoitus on palvella näitä tarpeita.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostuu luvuista kaksi ja kolme. Luku kaksi käsittelee talousjohtamista, talousjohtaminen pk-yrityksissä ja talousjohtamisen tulevaisuuden näkymiä. Lisäksi luvussa käsitellään laskentatoimen jakautumista ulkoiseen ja sisäiseen laskentatoimeen sekä niiden raportointia. Luvun lopussa käsitellään tilitoimistojen palveluita ja talousjohtamista. Luku kolme käsittelee tunnuslukuanalyysin käyttöä analyttisen tuloslaskelman yhteydessä. Luvussa käsitellään tilinpäätösanalyysiä, tasetta, tuloslaskelmaa sekä analyttistä tasetta ja tuloslaskelmaa. Näiden jälkeen käydään läpi tunnuslukuanalyysia tunnuslukuineen ja analysointeineen. Luvun lopussa käsitellään investointeja, joiden suunnittelu tukeutuu osittain tunnuslukuihin. Luku antaa teoreettisen pohjan neljännen luvun empiiriseen osioon.

Kehittämistyötä käsitellään luvussa neljä. Kehittämistehtävä toteutettiin konstruktivisena tutkimuksena ja sisältää toimeksiantajan haastattelun. Kehittämistyön aineisto koostui toimeksiantajan asiakasyrityksen pitkistä tuloslaskelmista vuosilta 2016–2018. Aineiston pohjalta kehitettiin Excel-pohjainen analyttinen tuloslaskelma, joka kokoaa tiedot pitkistä tuloslaskelmista kolmelta eri tilikaudelta. Kehitettävä analyttinen tuloslaskelmamalli sisältää tuloslaskelman pohjalta saatavat tunnusluvut myyntikate, käyttökate, liike- ja nettotulosprosentin, sekä laskee liikevaihdon muutosprosentin edelliseen tilikauteen nähden. Lopuksi opinnäytetyössä käsitellään kehittämistyön tulokset ja johtopäätökset.

Avainsanat: Talousjohtaminen, Tunnuslukuanalyysi, Tuloslaskelma, Kannattavuus, Excel

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: Business and Culture

Degree programme: Business Management

Author: Lauri Miettinen

Title of thesis: Development of an analytical income statement to support profitability and investment planning: Case Company X

Supervisor: Erkki Kytönen

Year: 2020

Number of pages: 61

Number of appendices: 1

The aim of the thesis was to develop an Excel-based analytical income statement to support profitability and investment planning. The commissioner was an accounting firm, and the development work was done for the needs of one of the commissioner's customers. In the near future, the customer company plans to make an investment and expand its operations. The purpose of the analytical income statement developed is to serve those needs.

The theoretical part of the theses consists of chapters two and three. Chapter two deals with financial management, financial management at SMEs, and the future prospects of financial management. In addition, the chapter discusses the division of accounting into external and internal accounting, as well as their reporting. At the end of the chapter, the services of accounting firms and financial management are discussed.

Chapter three deals with use of key figure analysis in connection with the analytical income statement. The chapter deals with financial statement analysis, balance sheet, income statement, and analytical balance sheet and income statement. These are followed by a key figure analysis with key figures and analyses. At the end of the chapter, investments are discussed, the planning of which is based in part on key figures. The chapter provides a theoretical basis for the empirical part of the fourth chapter.

The development work is discussed in Chapter four. The development task was carried out as a constructive study and includes an interview with the commissioner. The development material consisted of the commissioner's customer company's long-term income statement for 2016–2018. Based on the data, an Excel-based analytical income statement was developed, which compiles data from long income statements from three different financial years. The analytical income statement model to be developed includes the key figures obtained on the basis of the income statement, gross margin, EBITDA, operating profit and net profit margin, and calculates the percentage change in net sales compared to the previous financial year. Finally, the results and conclusions of the development work are discussed.

Keywords: Financial management, key figures, income statement, profitability, Excel

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	6
1 JOHDANTO.....	8
1.1 Yleistä.....	8
1.2 Aikaisempia tutkimuksia.....	9
1.3 Opinnäytetyön tavoitteet ja rakenne.....	10
2 TALOUSJOHTAMINEN.....	12
2.1 Talousjohtaminen.....	12
2.2 Talousjohtaminen Pk-yrityksissä.....	14
2.3 Talousjohtamisen tulevaisuus.....	17
2.4 Laskentatoimi.....	18
2.4.1 Ulkoinen laskentatoimi.....	18
2.4.2 Sisäinen laskentatoimi.....	19
2.5 Raportointi.....	20
2.5.1 Ulkoinen raportointi.....	21
2.5.2 Sisäinen raportointi.....	22
2.6 Tilitoimistojen palvelut ja talousjohtaminen.....	22
3 TUNNUSLUKUANALYYSIN KÄYTTÖ ANALYYTTISEN TULOSLASKELMAN YHTEYDESSÄ.....	24
3.1 Tilinpäätösanalyysi.....	24
3.2 Tase.....	25
3.3 Tuloslaskelma.....	27
3.4 Analyyttinen tuloslaskelma.....	29
3.5 Analyyttinen tase.....	31
3.6 Taloudellinen lisäarvo.....	32
3.7 Tunnuslukuanalyysi.....	34
3.7.1 Kasvun analysointi.....	34
3.7.2 Kannattavuuden analysointi.....	35

3.7.3	Rahoituksen analysointi	36
3.8	Kannattavuuden tunnusluvut.....	37
3.9	Vakaavaraisuuden tunnusluvut	41
3.10	Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	44
3.11	Investoinnit.....	45
4	TUNNUSLUKUANALYYSIN KÄYTTÖ OSANA ANALYYTTISTÄ TULOSSUUNNITTELUA: EXCEL-MALLIN KEHITTÄMINEN PROSESSINA.....	47
4.1	Toimeksiantaja ja toimeksianto	47
4.2	Tutkimusmenetelmät ja – aineisto	48
4.3	Tutkimustulokset	49
4.3.1	Toimeksiantajan haastattelu	49
4.3.2	Excel-pohjainen analyyttinen tuloslaskelmamalli	51
4.4	Johtopäätökset.....	54
5	YHTEENVETO.....	57
	LÄHTEET	58
	LIITTEET	62

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo

Kuvio 1. Organisaatio raha- ja reaaliprosesseina.....	12
Kuvio 2. Liiketoiminnan suunnittelun ja talouslaskelmien välinen yhteys	15
Kuvio 3. Ulkoinen ja sisäinen raportointi	21
Kuvio 4. Tilinpäätösanalyysi omistajien näkökulmasta.....	25
Kuvio 5. Tasekaava	26
Kuvio 6. Kululajikohtainen tuloslaskelmakaava.....	28
Kuvio 7. Raportoitu tuloslaskelma ja analyttinen tuloslaskelma.	30
Kuvio 8. Analyttinen tuloslaskelma.....	30
Kuvio 9. Ei-operatiivisten tase-erien tunnistaminen	31
Kuvio 10. Analyttinen tase.....	32
Kuvio 11. Taloudellinen lisäarvo, pääoman kustannus ja yrityksen kannattavuus	33
Kuvio 12. Myyntikate-%	38
Kuvio 13. Käyttökate-%.....	38
Kuvio 14. Liiketulos-%.....	39
Kuvio 15. Nettotulos-%	39
Kuvio 16. Rahoitustulos-%	40
Kuvio 17. Kokonaispääoman tuotto-%	40
Kuvio 18. Sijoitetun pääoman tuotto-%	41
Kuvio 19. Oman pääoman tuotto-%	41
Kuvio 20. Omavaisuusaste-%	42

Kuvio 21. Velka-%.....	42
Kuvio 22. Nettovelka-%.....	43
Kuvio 23. Net Gearing.....	43
Kuvio 24. Quick ratio.....	44
Kuvio 25. Current ratio	44
Taulukko 1. Syöttö-välilehti.....	51
Taulukko 2. Tulos-välilehti.	52
Taulukko 3. Tunnusluvut tuloslaskelmasta.	53
Taulukko 4. Tulos2-välilehti.....	53
Taulukko 5. Graafit-välilehti	54

1 JOHDANTO

1.1 Yleistä

Taloushallinto ja sitä kautta talousjohtaminen elää murroskautta. Liiketoimintaympäristön muutokset ja uudet haasteet globaalissa maailmassa sekä tulevaisuuden ennustaminen ajavat kehitystä. Näin ollen talousjohtamisen ja sisäisen raportoinnin merkitys kasvaa, sekä tunnuslukujen analysointi ja tulevaisuuden ennustaminen korostuu.

2020-luvun megatrendeinä Kaarlejärvi (11.3.2020) näkee digitalisaation edistymisen sääntelyllä, perusprosessien pyörimisen automaattisesti, asiakkaiden parempi palvelu, analysoinnin sekä kilpailuedun saamisen ennustamisesta. Sääntely digitalisaation vauhdittajana näkyy esimerkiksi viime vuonna käyttöön otettuna tulorekisterinä, arvonnisäveron uudistus lähitulevaisuudessa sekä huhtikuussa voimaan tullut oikeus vaatia laskut verkkolaskuina toimittajalta. Järjestelmien kehittyminen pilvipalveluina ja tekoälyn käyttäminen nopeuttaa kehitystä, jolloin taloushallinnon rutiinit automatisoituvat vääjäämättä. Kun taloushallinnon prosesseja on automatisoitu, kyetään tuottamaan laadukkaampaa palvelua ja työvälineitä asiakkaille. Digitaalisen datan määrän kasvaessa ja hallinnollisista rutiineista vapautuva aika mahdollistaa strategisemmän roolin taloudessa. Tietoa on käytettävissä reaaliaikaisesti, joka mahdollistaa datan hyödyntämisen ja kehittämisen taloushallinnossa. Toimintaa voidaan ohjata haluttuun suuntaan, kun tulevaisuuden ennustaminen onnistuu tehokkaasti ja tarkasti toteumista tai peilaamalla vaihtoehtoisista suunnitelmien tuloksista. Mahdollisuuksien tunnustaminen toiminnanohjauksessa, asiakaspalvelun parantamisessa ja näihin soveltuvien uusien työvälineiden kokeilu mahdollistaa kilpailuetua.

Digitalisaation ja talouden vaihtelu korostaa sisäisen raportoinnin merkitystä. Nämä haastavat yritysten johtamista, sekä liiketoiminnan ennustamista. Yritysten liiketoiminta on nykypäivänä nopeatempoista ja muutokset saattavat olla nopeita ja dramaattisia. Sisäisen raportoinnin ollessa strategialähtöistä, se tukee liiketoimintaa ja strategian toteuttamista. (Kaarlejärvi & Salminen 2018, 197.)

Opinnäytetyön toimeksiantaja on tilitoimisto Fitrail Oy. Toimeksiantajan asiakasyrityksellä on lähiaikoina edessään investointi ja suunnitelmissa laajentaa toimintaa. Opinnäytetyön aihe valikoitui tätä kautta, ja toimeksiantajan kanssa sovittiin kehittämistehtävästä opinnäytetyöhön, joka palvelee asiakasyrityksen tarpeita. Tähän tarkoitukseen toimeksiantaja tarvitse Excel-pohjaisen analyyttisen tuloslaskelmamallin, joka on katepohjainen. Kehitettävä analyyttinen tuloslaskelma koostuu viidestä välilehdestä, jonne syötetään asiakasyrityksen kolmen tilikauden pitkät tuloslaskelmat ja kehitetään katepohjainen analyyttinen tuloslaskelmamalli. Tämän tarkoituksena on palvella tilitoimiston ja asiakasyrityksen tarpeita.

1.2 Aikaisempia tutkimuksia

Talousjohtamisesta ja tilinpäätösanalyysistä on tehty useita opinnäytetyöitä. Opinnäytetyöt on usein tehty case yrityksille, jolloin ne on laadittu palvelemaan kohde yritystä.

Asikainen (2018) tutki opinnäytetyössään pk-yrityksen talousjohtamista käytännössä. Opinnäytetyössä selvitettiin onnistuneen talousjohtamisen edellytyksiä. Tavoitteena opinnäytetyössä oli laatia talousjohtamisesta ja talouden ohjaamisesta käytännönläheinen tietopaketti. Opinnäytetyön toiminallinen osio koostui talouden raportoinnin kehittämisestä toimeksiantajalle.

Litman ja Mannisenmäen (2017) opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää sisäistä taloudellista raportointia pääomasijoitusyhtiölle, joka toimi toimeksiantajana. Raportoinnin kehittäminen koostui kahdesta vaiheesta. Vaiheessa yksi, tavoite oli olemassa olevan raportointityökalun kehittäminen ja toisen vaiheen tavoite oli etsiä ja vertailla tarjolla olevia maksullisia raportointijärjestelmiä toimeksiantajalle. Excel-pohjaisen raportointityökalun kehittäminen toteutettiin toiminnallisilla menetelmillä. Toinen vaihe toteutettiin laadullisena tutkimuksena, haastattelemalla kaupallisia toimijoita. Kehitetty raportointityökalu teki toimeksiantajan raportoinnista automaattisempaa ja informatiivisempaa.

Ojalan (2017) opinnäytetyö käsittelee sisäisen raportoinnin kehittämistä toimeksiantoyritykselle. Opinnäytetyössä tarkasteltiin johtoryhmän jäsenten raportointien hyödyntämistä ja päätöksentekoa raportoinnin perusteella. Opinnäytetyössä tutkimusotteena oli kvalitatiivinen tutkimus ja teemahaastattelua käytettiin aineistonkeruumenetelmänä. Teemoittelua käytettiin opinnäytetyössä analyysimenetelmänä. Toimeksiantoyrityksessä raportointia käytetään henkilöstön ja hankintapäätöksiin, sekä toiminnan kehittämiseen. Opinnäytetyön tuloksista tuli ilmi, että organisaatiossa johtoryhmän jäsenenrooli vaikuttaa miten ja mitä raportteja hyödynnetään. Tuloksissa ilmeni myös kiireen vaikutus raportoinninjärjestelmän käyttämiseen, jolloin sitä ei käytetä tarpeeksi usein.

Huovinen (2016) tutki pro gradu -tutkielmassaan talousjohtamista mikroyrityksissä. Tutkimuksen tavoitteena oli määritellä tiedon käyttöä taloudellisessa päätöksenteossa: mitä tietoa käytetään, miten ja mistä tietoa hyödynnetään. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena tutkimuksena, jossa aineistoa kerättiin kyselytutkimuksena Webropol-työkalua hyödyntäen. Tuloksissa ilmeni, että taloustietoa hyödynnetään mikroyrityksissä monipuolisesti ja tietoa kerätään omatoimisesti ja järjestelmistä. Taloudellisessa päätöksenteossa omakohtaisilla kokemuksilla ja tiedolla, joka on perinteisen taloustiedon ulkopuolista, on merkittävä merkitys mikroyrittäjillä. Tuloksista ilmeni, että yrittäjät hyödyntävät ensisijaisesti taloustietoa jatkuvuuden ja kasvu turvaamiseen liiketoiminnassa, sekä ylläpitämään henkilöstön hyvinvointia. Näiden seikkojen tulivat yrittäjien toimeentulon ja varallisuuden parantaminen.

1.3 Opinnäytetyön tavoitteet ja rakenne

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää Excel-pohjaan katepohjainen analyttinen tuloslaskelmamalli toimeksiantajan asiakasyrityksen tarpeisiin. Kehitettävän analyttisen tuloslaskelmamallin on tarkoitus toimia talousjohtamisen ja investointisuunnitelmien tukena. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii tilitoimisto Fitrail Oy ja sen asiakasyritys on maansiirtoalan yritys.

Opinnäytetyön kehittämishankkeen tavoitteena on toimia tilitoimiston talousjohtamisen apuvälineenä pk-sektorin asiakkaan tarpeisiin. Kehitettävän Excel-sovelluksen

on tarkoitus toimia toimeksiantajan asiakasyrityksen kannattavuuden ja investointien suunnittelun tukena.

Tämä opinnäytetyö koostuu johdannosta, teoriaosuudesta, kehittämisosuudesta ja kehittämisosuuden johtopäätöksistä. Johdannossa käydään läpi opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet, toimeksiantaja, sekä aikaisempia tutkimuksia. Opinnäytetyön teoriaosuuden ensimmäisessä osiossa käsitellään talousjohtamista ja miten se näkyy pk-yrityksissä. Tämän jälkeen käsitellään laskentatoimea ja sen jakautumisesta sisäiseen ja ulkoiseen laskentatoimeen, sekä niiden raportointia. Teoriaosuuden toinen osio käsittelee tunnuslukuanalyysin käyttöä analyyttisen tuloslaskelman yhteydessä. Luvussa käsitellään tilinpäätösanalyysiä, tasetta ja tuloslaskelmaa, sekä niistä saatavia tunnuslukuja ja niiden analysointia. Teoriaosuuden jälkeen käsitellään neljännessä luvussa toimeksiantajalle tehtyä kyselyä ja kehittämistehtävänä laadittua Excel-pohjaista analyyttisestä tuloslaskelmaa, sen toteutuksesta dokumentointineen. Lopuksi tulevat johtopäätökset ja arvioidaan jatkokehittämiskohteita.

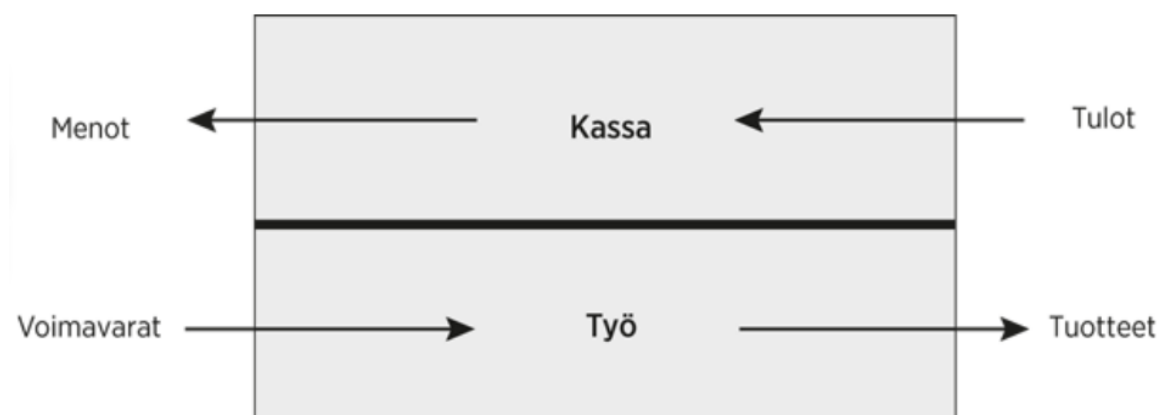
2 TALOUSJOHTAMINEN

Toinen luku käsittelee yleisellä tasolla talousjohtamista ja miten se näkyy pien- ja keskisuurissa yrityksissä. Näiden jälkeen käsitellään laskentatoimen jakautumista ulkoiseen ja sisäiseen/johdon laskentatoimeen. Näiden jälkeen käsitellään raportointia ulkoisessa ja sisäisessä laskentatoimessa. Luvun lopussa tarkastellaan tili-toimistojen palveluita, sekä sen linkittymistä talousjohtamiseen.

2.1 Talousjohtaminen

Pellinen (2017, 14) kirjoittaa talousjohtamisen kuuluvan osaksi yleisjohtamista ja liikkeenjohdon koulutusta. Lisäksi talousjohtaminen on osa toimitusjohtajan osaamisvaatimuksia. Laskentatoimeen ja rahoitukseen on erikseen erikoistuneita talousjohtajia, jotka usein toimivat yritysten johtoryhmissä ja esimiehinä taloushallinnon organisaatiossa. Pellinen (s. 9) toteaa laskentatoimen kuuluvan myös osaksi johtamisjärjestelmää. Johtamisjärjestelmä koostuu johtamismenetelmien kokonaisuudesta, eli menetelmistä mitä hyödynnetään johtamisessa.

Alla olevassa kuviossa Pellinen (2017, 10) kuvaa organisaatiota raha- ja reaali-prosesseina. Ulkorajat kuvaavat yrityksen tai muun talousyksikön rajoja. Rajojen sisäpuolella kuuluvat asiat ovat käytettävissä tavoitteiden saavuttamiseksi organisaatiossa.

Kuvio 1. Organisaatio raha- ja reaali-prosesseina (Pellinen 2017, 10).

Pellinen (2017, 10) kuvaa talousyksikön toiminnon jakautuvan raha- ja reaali-prosessiin. Rahaprosessia kuvastava kassankierto kuvaa tulojen ja menojen määrää, sekä ajoitusta kassasta. Reaali-prosessia kuvaava logistinen kierto tarkastelee tuotantoa, eli miten voimavaroilla saadaan tuotettua halutun laatuinen palvelu tai tuote. Sekä raha- ja reaali-prosessi ovat sidoksissa toisiinsa. Kassasta syntyy menoja, kun hankitaan voimavarjoja palvelun tai tuotteen tuottamiseen, ja niiden myymisestä saadaan tuloja kassaan.

Aho (2019, 261) kirjoittaa, että talousjohtamista tarvitaan yrityksissä tulojen ja kulu- jen tarkasteluun, sekä varallisuus- ja rahoitusaseman tarkasteluun. Aho (s. 261–262), toteaa monen yrityksen talousjohtamisen keskittyvän liikaa kustannusten hallintaan. Talousjohtaminen tulee ottaa arjen ja toiminnan kehittämisen osaksi, joka onnistuu budjetointivastuun jakamisella.

Talousjohtamisessa tehtävät voidaan jakaa suunnittelu-, toteuttamis- ja valvonta- tehtäviin. Suunnittelutehtäviin kuuluu taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja toteuttamistehtävässä toteutetaan asetetut tavoitteet. Valvontatehtävän tarkoituksena on seurata tavoitteiden ja suunnitelmien toteutumista. (Järvenpää, Länsiluoto & Partanen 2017, 14.)

Kaarlejärvi ja Salminen (2018, 214–217) kertovat talousjohtajien arjen ongelmiksi rutiinitehtävien hoitamisen, puutteet prosesseissa ja järjestelmissä, resurssipulan, taustatiedon tuottaminen ja yksittäisten asioiden selvittäminen, sekä ajankäytön hallinnan.

Kaarlejärvi ja Salminen (2018, 215–216) esittävät, että rutiinitehtäviä voidaan karsia lopettamalla lisäarvottomien rutiinien tekeminen organisaatiolle ja automatisoimalla prosesseja. Prosessien automatisoiminen ei välttämättä edellytä uusia järjestelmiä, vaan nykyisen järjestelmän tehokkaampaa käyttöä.

Puutteita järjestelmissä ja prosesseissa voidaan Kaarlejärven ja Salmisen (2018, 215–216) mukaan on tärkeätä suunnitella toimivat ja tehokkaat prosessit ja kuvata ne. Dokumentaatio tuodaan työhjetasolle ja huolehditaan, että ohjeet ulottuvat kaikkien käyttöön ja tietoisuuteen. Näiden toimenpiteiden jälkeen kannattaa kehittää organisaatiota ja ottaa uusia IT-järjestelmiä käyttöön. Dokumentoimalla prosessit

hyvin tehokkuus paranee ja laatu nousee, riskit pienenevät sekä turvataan jatkuvuus henkilövaihdos- ja poissaolotilanteissa.

Kaarlejärvi ja Salminen (2018, 2016) esittävät resurssipulan ratkaisuksi ulkoistamalla nykyiset työntekijät. Myös robotisaation ja automaation myötävaikutuksella taloushallinnossa voidaan tuottaa samat palvelut ja prosessit ilman henkilökunnan kasvattamista

Taustatiedon tuottamisen ja yksittäisten tehtävien selvittely voidaan ratkaista Kaarlejärven ja Salmisen (2018, 2016) mukaan hyvillä työkaluilla taloustiedon jalostamiseen, sekä delegoimalla muualle organisaatiossa niiden käyttöä.

Ajankäytön hallinnan avuksi Kaarlejärvi ja Salminen (2018, 216–217) esittävät ajankäytön mukaisia järjestelmiä: robotiikka, rutiinien automatosointi, tiedon jalostaminen BI-työkaluilla, sekä taloushallinnon ulkoistus. Mikäli mainitut keinot on käytetty, tulee prosessit laittaa kuntoon kiireellisimpinä ajanjaksoina, joka usein ajoittuu kuukauden katkoon. Katkon hallinta edellyttää, että se on suunniteltu hyvin. Toinen keino on priorisoida voimakkaammin tehtäviä.

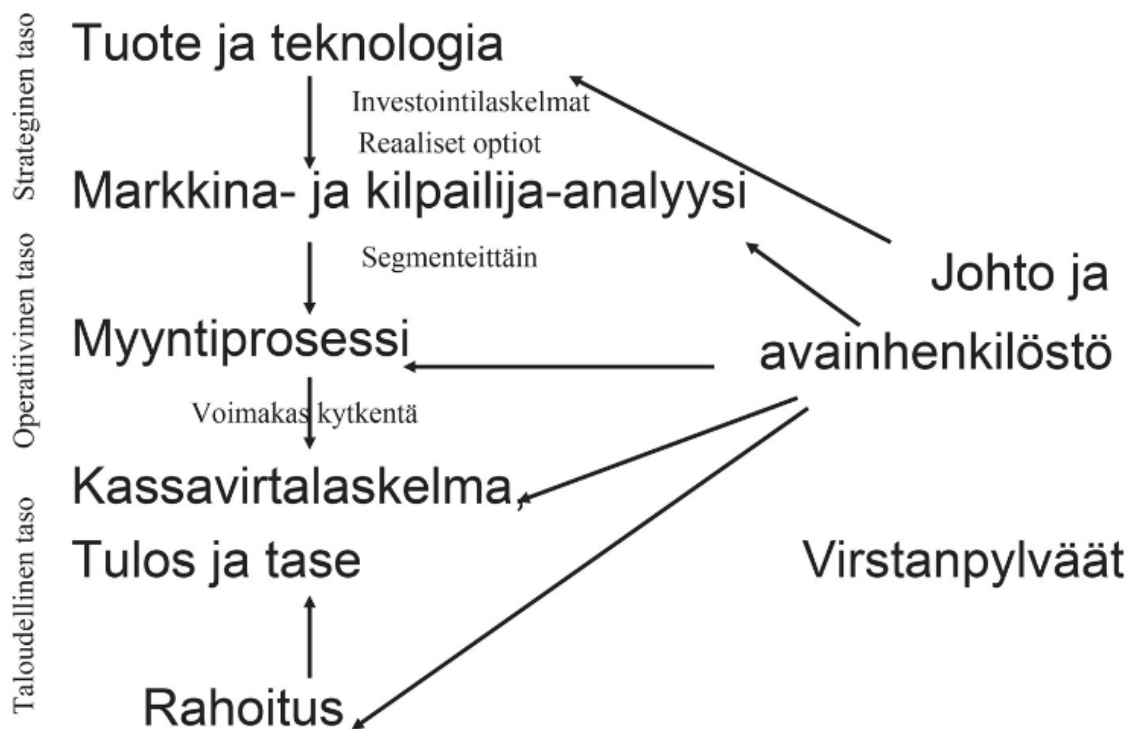
2.2 Talousjohtaminen Pk-yrityksissä

Pienet ja keskisuuret yritykset eli pk-yritykset ovat yrityksiä, joiden palveluksessa työskentelee alle 250 työntekijää, liikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa, tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Lisäksi pk-yrityksen tulee täyttää määrätyn riippumattomuuden määritelmä. Pk-yritykset ovat riippumattomia, kun 25 prosenttia tai sitä suurempi osa äänivaltaisista osakkeista tai pääomasta ei ole yrityksen hallussa, johon ei sovelleta pienen tai pk-yrityksen käsitettä. (Tilastokeskus [15.10.2020].)

Koski (2017, 9–10) kirjoittaa talousjohtamisen tarkoittavan usein pk-yrityksissä tilinpidon laatimia tuloslaskelmaa ja tasetta, jotka laaditaan tilinpäätöksen tueksi. Tasetta ja tuloslaskelmaa opetetaan myös lukemaan tunnuslukuanalyysin kautta, kuten pörssiyrityksien tilinpäätöksiä. Talousjohtamisessa pk-yrityksissä tulisi sen sijaan nähdä liiketoiminnan ja talouden dynaamisuus aikasarjamaisena johtamisena liiketoiminnan tilanteissa, sekä talouden arvioina. Esimerkkinä Koski kirjoittaa, että

maksuvalmiuden tunnusluvun tarkastelun sijaan tulosityksikön johtajalle tai yrittäjälle olisi tärkeämpää varmistaa maksuvalmius tulevaisuudessa rahavirtojen kautta. Toisena esimerkkinä Koski mainitsee, että omavaraisuuden tunnuslukuja tarkastelua tärkeämpää oli huomioida varallisuuden rakenne, sekä helposti likvidoitavan varallisuuden määrän suhteen velkoihin.

Alla olevassa kuviossa käsitellään liiketoiminnan suunnittelun ja talouslaskelmien välistä yhteyttä.

Kuvio 2. Liiketoiminnan suunnittelun ja talouslaskelmien välinen yhteys (Koski 2017, 12).

Koski (2017, 11–12) kuvaa kuviossa yritystoiminnan eri osa-alueiden suhdetta toisiinsa ja avaa kuviota seuraavasti:

Liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamisessa kehitellään tuote tai palvelu ja määritellään lisäarvo, jonka se tuo asiakkaille. Investointilaskelmat tukevat liiketoimintamahdollisuuksien tunnistamista, jolloin investointilaskelmien avulla kyetään vertailemaan kannattavuutta riskeineen erilaisissa liiketoimintamahdollisuuksissa. (Koski 2017, 12–13.)

Tuotteen ja palveluiden markkinoita, sekä kilpailutilannetta kartoittaessa käytetään hyväksi segmentointia. Segmentointi on asiakaskunnan jakamista yhtenäisiin kohderyhmiin markkinoilla. Segmentoimalla kyetään mahdollistamaan kustannustehokkaasti toimiminen ja tarkempi taloudellinen ennustaminen, josta esimerkkinä myyntiennusteen laatiminen. Onnistunut segmentointi mahdollistaa tällöin taloudellisesti kannattavan toiminnan. (Koski 2017, 13–14.)

Myyntiprosessi tarvitsee Kosken (2017, 15) mukaan tuekseen välitavoitteet yritystoiminnan menestymiseen, ja ne ovat monesti osa kassavirtalaskelmaa. Kassavirtalaskelman ja rahoituksen avulla laaditaan tase ja tuloslaskelmaennusteet.

Koski (2017, 15–16) kirjoittaa, että strategisten päätösten ja operatiivisen toiminnan vaikutuksesta syntyy tuloslaskelma, tase ja kassavirtalaskelma. Koski toteaa taloudellisten toimintaedellytysten analysoinnin olevan osittain historiaan katsomista, vaikka sen tulisi olla tulevaisuuden ennustamista. Operatiivista toimintaa tulee johdattaa taloudellista informaatiota hyväksikäyttäen pelkän tilinpäätösanalyysin sijaan.

Jos tuloslaskelma, tase ja kassavirtalaskelma osoittavat yrityksen tarvitsevan rahoitusta, tulee yrityksen tehdä rahoitussuunnitelma, jossa pitää ottaa kassan riittävyyden lisäksi huomioon omapääoma. Jos oma pääoma uhkaa laskea negatiiviseksi, täytyy rahoituksesta olla osa oman pääoman ehtoista. Kun oma pääoma laskee osakeyhtiössä negatiiviseksi, tulee tehdä kaupparekisteriin siitä ilmoitus, joka mahdollisesti voi vaikuttaa yrityksen liiketoimintaa. Rahoitussuunnittelussa tulee usein myös tarkastella yrityksen arvoa ja sen muodostumista. (Koski 2017, 16.)

Koski (2017, 17) kirjoittaa, ettei talousjohtaminen ole pelkästään numeroiden kanssa työskentelyä ja satunnaista raportointia yrityksen tilasta. Talousjohtaminen kuuluu osakeyhtiöissä osana toimitusjohtajuuteen, hallitustyöskentelyyn ja omistajuuteen osakeyhtiölain vuoksi, sillä se määrittää taloudellisia velvoitteita yritystoiminnalle ja vastuuta yrityksen johdolle.

Kosken esimerkkien perusteella voidaan todeta, että liiketoiminta on monimuotoinen kokonaisuus, jota taloushallinto ja johtaminen tukevat eri vaiheissa. Talouslaskelmat näkyvät niin liiketoiminnan suunnittelussa, myynnissä kuin kokonaiskuvan tarkastelussa.

2.3 Talusjohtamisen tulevaisuus

Lahti ja Salminen (2014, 204) kirjoittavat taloushallinnon johtamisen ja organisointi-mahdollisuuksien muuttuvan taloushallinnon digitalisoitumisen ja uusien palvelumal-lien myötä, josta esimerkkinä ovat pilvipalvelut. Pilvipalveluiden tuoma mahdollisuus taloushallinnon uudelleen organisoinnissa mahdollistaa oikein toteutettuna kustan-nustehokkuuden ja joustavuuden lisääntymisen.

Talusjohtamiseen kohdistuu muutospaineita liiketoiminnan tarpeiden ja talousym-päristön muutoksen vuoksi. Muutosajureiksi Lahti ja Salminen (2014, 205–206) ni-meävät muun muassa:

- Talous- ja liiketoimintaympäristön lisääntyneen epävarmuuden.
- Taloushallinnolta ja -johtamiselta edellytetään proaktiivisuutta, muutosvalmiutta ja nopeaa reagoitokykyä.
- Riskien hallinta.
- Tulevaisuuden ennustaminen ja muutosten analysointi liiketoimin-taympäristössä.
- Integroituminen paremmin liiketoimintojen osaksi ja yrityksen johta-mista, kuin toimiminen pelkästään organisaation taustalla tukifunk-tiona.
- Toiminnan tuloksellisuuden mittaaminen ja mukana oleminen, ta-loudellisten mittareiden lisäksi.

Organisaatioissa kustannussäästöpainet ja toiminnan tehostamisen vaikutuksesta aika ja käytettävät resurssit vähenevät taloushallinnossa. Tämän takia taloushallin-nossa pitää tehostaa prosesseja, priorisoida tehtäviä, sekä tulee karsia aikaa ja ar-voa tuottamia tehtäviä. Talusjohtamisessa tulee tällöin kehittää prosessien johta-mista, kokonaisprosesseja, monitorointia ja jatkuvaa kehitystä, muutoksen johta-mista, priorisointia taloushallinnon tehtävissä, benchmarkingia ja palvelufunktiota, kontrolleja ja joustavaa organisointitapaa (Lahti & Salminen 2014, 206–208). Näi-den seikkojen perusteella voidaan nähdä taloushallinnon olevan jatkuvassa kehitty-mistilassa.

2.4 Laskentatoimi

Suomala, Manninen ja Lyly-Yrjänäinen (2011, 11–12) kirjoittavat laskentatoimen tehtävänä olevan toimiminen päätöksenteon tukena. Tehtäviin lukeutuu myös tiedon tuottaminen yrityksen toiminnasta ja menestyksestä yrityksen sidosryhmille, joita ovat muun muassa omistajat rahoittajat, asiakkaat, työntekijät, sekä yhteiskunta. Laskentatoimi jaetaan ulkoiseen ja sisäiseen osa-alueeseen.

Tomperi (2019, 10) toteaa laskentatoimen kokovan yrityksen toimintaprosessista tietoja. Laskentatoimen tehtävät jaotellaan tietojen rekisteröinti- ja hyväksikäyttötehtäviin. Rekisteröintitehtävät jakautuvat kirjanpitoon, palkanlaskentaan, varastokirjanpitoon ja kustannuslaskentaan. Hyväksikäyttötehtävät jakautuvat ulkoiseen ja sisäiseen laskentatoimeen, riippuen sidosryhmien tarpeista. Ulkoisen laskentatoimen hyväksikäyttötehtäviä ovat voitonjako- ja informointilaskelmat. Sisäisen laskentatoimen hyväksikäyttötehtävät koostuvat suunnittelu-, tarkkailu-, ja informaatiolaskelmista. Näiden lisäksi suunnittelulaskelmien tueksi kuuluu vaihtoehtolaskelmat ja niiden toimeenpanoa varten tavoitelaskelmat.

2.4.1 Ulkoinen laskentatoimi

Ulkoisen laskentatoimen tarkoituksena on tuottaa yritysten lakisääteinen kirjanpito raporteineen (Suomala ym. 2011, 12). Ulkoinen laskentatoimi on yrityksen kirjanpitoa, jonka tehtävänä on kirjata liiketoimia yrityksen ja ulkoisten toimijoiden välillä, kirjaten syntyneet tulot, menot ja rahavirrat (Tomperi 2019, 10–11). Näiden perusteella ulkoinen laskentatoimi tuottaa yrityksen kirjanpidon raporteineen. Raportit koostuvat yrityksen tuloslaskelmasta, taseesta, tilinpäätöksestä liitetietoineen ja rahoituslaskelmasta. Myös lakisääteinen veroilmoitus kuuluu yritysten raportointiin. Yritystoiminnassa ulkoinen laskentatoimi keskittyy sen rahaprosessiin, huomioiden reaali prosessista seikat, jotka ylittävät yrityksen rajan synnyttämällä samalla rahavirran. (Tomperi, 10–11.)

2.4.2 Sisäinen laskentatoimi

Sisäinen laskentatoimi tunnetaan myös johdon laskentatoimena tai termillä management accounting, joka toimii yrityksen päätöksenteon tukemisessa (Suomala ym. 2011,12). Ikäheimo ym. (2019, 127) toteavat, että johdon laskentatoimi kuvaa paremmin nykypäivää sisäisen laskennan sijaan. Sisäisten tekijöiden tiedon tuottamisen lisäksi se huomioi myös johtoa kiinnostavat ulkoiset tekijät muun muassa kilpailijoista ja alihankkijoista.

Suomala ym. (2011, 13) kirjoittavat, että johdon laskentatoimi tulee nähdä palvelutoimintona tai -funktiona organisaation sisällä, jolloin sen voidaan katsoa toimittavan tulkintoja ja tietoa. Tomperi (2019, 11) puolestaan kirjoittaa sisäisen laskentatoimen olevan operatiivista laskentatoimintaa.

Johdon laskentatoimi voidaan nähdä toimivan prosessien tukena päätöksenteossa, organisatorisena toimena ja joukkona laskentatekniikoita. Johdon laskentatoimen tulee tukea toimintaa organisaatiossa päätöksenteon ja valintojen yhteydessä. Organisatorinen toimi näkyy yrityksen tavassa organisoida laskenta yrityksen organisaatiossa. Laskentatekniikoina johdon laskentatoimi ilmenee periaatteina erinäisissä laskennoissa, kuten muun muassa budjetoinnissa ja kannattavuuslaskelmissa. Mainitut näkökulmat täydentävät toisiaan ja näistä syntyy kokonaisuus johdon laskentatoimeen: resurssointi, tekniikat, sekä läsnäolo päätöksenteossa. (Suomala ym. 2011, 13.)

Ikäheimo, Malmi ja Walden (2019, 126) toteavat johdon laskentatoimen tukevan johtamista organisaatiossa. Laskenta johtamisen tukena ilmenee muun muassa päätöksenteossa, ihmisten ohjaamisessa ja resurssien varmistamisessa.

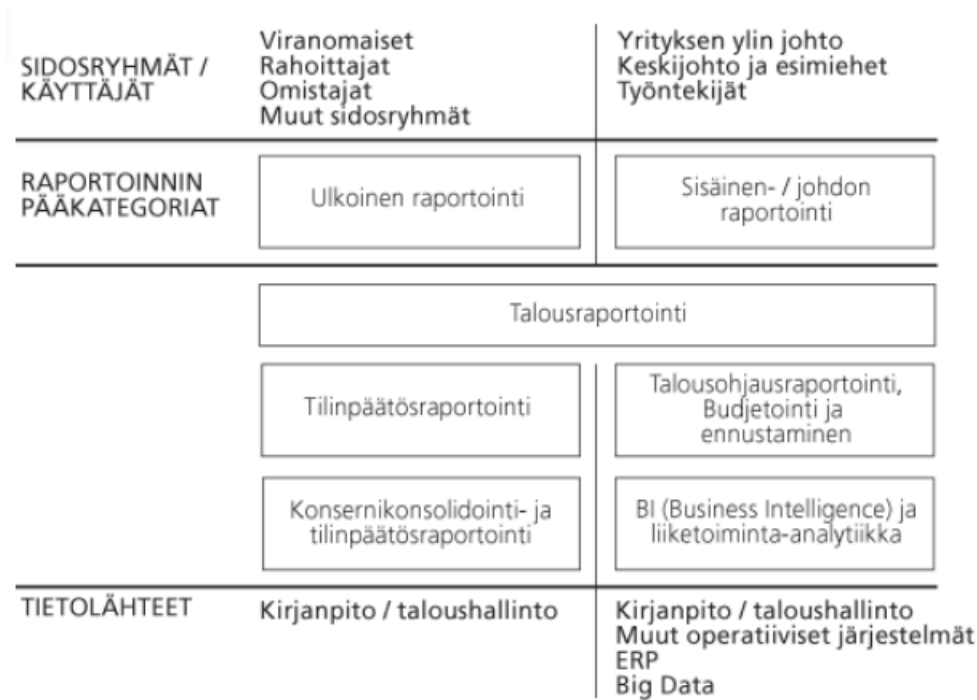
Ikäheimo ym. (2019, 2016) kirjoittavat, että organisaatiossa johdon tekemät päätökset ovat strategisia ja operatiivisia, joiden tukena laskentaa voidaan käyttää. Strategisessa päätöksenteossa päätetään mihin ja miten johto pyrkii, ja tässä johdon laskenta voi toimia valinnan tukena vaihtoehtoisissa strategioissa. Operatiivisessa päätöksenteossa johdon laskentatoimen tuottamalla taloudellisella informaatiolla voidaan tukea päätöksiä muun muassa investoinneissa, hinnoittelussa ja asiakasvalinnoissa.

2.5 Raportointi

Lahti ja Salminen (2014, 171) kirjoittavat raportoinnin kehittämisen olevan taloushallinnossa tärkeysjärjestyksessä korkealla. Yrityksen sisäisestä näkökulmasta tarkastellessa pitkittynyt epävarma taloustilanne ja toimialoilla olevat rakennemuutokset ovat osaltaan vaikuttaneet kehittämään liiketoiminnan ennustamista ja johdon raportointia. Lahti ja Salminen toteavat, että talousraportoinnin automatisoimalla on arvioitu saavutettavan vuotuisia säästöjä peräti 250 miljoonaa euroa, kun tarkastellaan asiaa yhteiskunnallisella tasolla ja yritysten ulkopuolisten sidosryhmien puolelta.

Lahti ja Salminen (2014, 172) kirjoittavat, että raportointia kehitettäessä lähdetään liikkeelle siitä, että perusasiat ovat kunnossa ennen kuin otetaan uudet raportointityökalut käyttöön. Tämän edellyttää kehittämään operatiivisten toimintatapojen ja talousprosessien, laskentarakenteiden sekä järjestelmäintegraatioiden sellaisiksi, että näistä saatavat luvut ovat yhdenmukaiset ja oikeat. Ulkoinen ja sisäinen laskenta on integroitu tällöin mahdollisimman tiiviiksi. Raportointi jaetaan ulkoiseen ja sisäiseen raportointiin, riippuen raportoinnin kohderyhmästä ja käyttäjästä.

Alla oleva kuvio havainnollistaa raportoinnin jakoa käyttäjäryhmittäin, jonka jälkeen seuraavissa alaluvuissa kerrotaan tarkemmin ulkoisesta ja sisäisestä raportoinnista.

Kuvio 3. Ulkoinen ja sisäinen raportointi (Lahti & Salminen 2014, 173).

2.5.1 Ulkoinen raportointi

Ulkoinen raportointi perustuu usein lakisääteisen raportoinnin tarpeiden täyttämiseen. Ulkoinen raportointi koostuu usein taseesta ja tuloslaskelmasta. Lakisääteisiin raporteihin kuuluu tuloslaskelman ja taseen lisäksi päivä- ja pääkirjaraportit, sekä viranomaisilmoitukset (Lahti & Salminen 2014, 173). Ulkoinen raportointi toteutuu usein kirjanpidon tuottamista kuukausi ja tilinpäätösraporteista, sekä erinäisistä ilmoituksista viranomaisille.

Prosessi ulkoisen raportoinnin osalta alkaa pääkirjanpidon ja tilinpäälukujen valmistuttua. Useat yritykset tekevät kirjanpidon kuukausittain liki tilinpäätöstarkkuudella. Pörssiyhtiöillä on lisäksi omat velvoitteet osavuosituloksen raportointiin kvartaaleittain tai puolivuositain. Ulkoisen ja sisäisen raportoinnin syklit ovat erilaisia, koska sisäinen raportointi on usein reaaliaikaista (Lahti & Salminen 2014, 174). Näin ollen voidaan todeta, että ulkoinen raportointi keskittyy menneiden tapahtumien raportointiin.

2.5.2 Sisäinen raportointi

Sisäisen raportoinnin eli johdon raportoinnin merkitys on viime vuosina korostunut, kun epävarman taloustilanne ja rakennemuutokset ovat vaikeuttaneet liiketoiminnan ennustamista ja yritysten johtamista. Yritysten liiketoiminta on lisäksi nopeampoa ja muutokset voivat olla nopeita ja dramaattisia. Hyvä sisäinen raportointi on strategialähtöistä, liiketoimintaa tukevaa ja jalkauttaa strategian. Se myös auttaa simuloimaan ja ennustamaan erilaisia skenaarioita (Lahti & Salminen 2014, 176–177). Näiden perusteella voidaan todeta, että sisäinen raportointi edellyttää nopeata sopeutumista eri tilanteisiin ja eri mahdollisuuksien havainnointia.

Tarkasteltaessa raportointia sisäisen ja johdon raportoinnin kautta voidaan erilaisten käyttötarpeiden mukaan jakaa raportointi talous- ja tulosraportointiin, talousohjauksen raportointiin, sekä liiketoimintatiedon analysointiin ja hallintaan. Luokittelua ohjaavat sisäisessä raportoinnissa osaltaan teknologiset ratkaisuvaihtoehdot, jotka eroavat usein eri käyttötarkoituksissa arkkitehtuuriltaan ja toiminnallisuuksiltaan. (Lahti & Salminen 2014, 177.)

2.6 Tilitoimistojen palvelut ja talousjohtaminen

Edelliset luvut ovat antaneet käsityksen siitä mitä talousjohtaminen ja laskentatoimi ovat. Seuraavaksi tarkastellaan tilitoimistojen toimintaa ja palveluita. Samalla selvitetään tilitoimistojen roolia talousjohtamisessa, kun yritys on ulkoistanut tarpeensa tilitoimistossa.

Tilitoimiston palvelut jaetaan neljään osaan, joita ovat tilinpäätös ja juokseva kirjanpito, palkanlaskenta, ulkoinen laskenta ja sisäinen laskenta. Taloushallinnon palvelukello havainnollistaa mihin tilitoimiston tarjoamia palveluita ja raportointia voidaan yrityksessä tarvita tilikauden aikana. Esimerkissä palvelukelloon kuukausittaiseen tekemiseen kuuluu kuukausitilinpäätös ja sen analyysi, arvolisänvero, palkat, ennusteiden päivittäminen. Neljännesvuosittain tehtävä budjetointi ja sen päivittäminen. Vuosittain tilinpäätös, tuloveroilmoitus, palkanmaksun vuosi-ilmoitukset, sekä yhtiökokous. (Tilitoimiston palvelut [viitattu 19.11.2020].)

Useat tilitoimistot tarjoavat talousjohtamisen lisäpalvelua asiakkailleen, jolloin henkilöstö voi hyödyntää laajemmin ammattitaitoaan ja osaamista, kirjoittaa Pöllänen (2019). Pöllänen (mp.) kirjoittaa, että mikro- ja pk-yritykset erikoistuvat usein omaan toimialansa tuotteiden tai palveluiden tuottamiseen. Tilitoimistot ovat puolestaan taloushallintoon- ja johtamiseen erikoistuneita. Toimiva taloushallinto on yksi peruspilareista menestyvässä yrityksessä. Toimiva taloushallinto auttaa ymmärtämään liiketoiminnan tilaa taseen, tuloslaskelman, kassavirtalaskelman ja tunnuslukujen kautta. Se myös avustaa näiden pohjalta liiketoiminnan suunnittelua. Toisena vaikuttava tekijänä yritysten menestymiseen Pöllänen (mp.) mainitsee tasokkaan talousjohtamisen. Realististen investointi-, budjetti ja rahoitusskenaarioiden kautta talousjohtaminen mahdollistaa päätöksenteon. Usein rajallisten resurssien ja suhteellisen hyödyn teorian mukaan mikro- ja pk-yrityksissä on luonnollista ulkoistaa kokonaisuudessaan tai osa taloushallinnosta tilitoimistoille.

Pöllänen (2019) toteaa, että kirjanpidon tuottamisesta on vapautunut aikaa digitalisaation ja tekoälyn myötä. Tällöin vapautuva aika mahdollistaa tilitoimistoja tarjoamaan controller-tyyppistä palvelua mikro- ja pk-yritykselle.

Sinivaara [18.11.2020] kirjoittaa tulevaisuuden tilitoimistojen vieneen talousjohtamisen uudelle tasolle. Tämä tarkoittaa, että on huomioitu taloushallinnon kehittäminen, hallinnon huolenpito, talousjohtamisen taso ja yritysvarallisuuden turvaaminen. Sinivaara toteaa toimivan taloushallinnon olevan perustana talousjohtamiselle, jolloin se toimii avaintekijänä kannattavuuden lisäämiseen yrityksen liiketoiminnassa. Hallinnon huolenpidolla tarkoitetaan tietojen ajan tasalla pitämistä kaupparekisterissä. Taloudenjohtamisen taso näkyy, että johdon käytössä on ajan tasalla olevaa tietoa yrityksen arvosta, työkalut sen parantamiseksi, sekä sen seuraamiseksi mittarit. Yritysvarallisuuden turvaamisella tarkoitetaan toiminnan ja henkilöstön vakuuttamisen lisäksi turvaamistoimenpiteitä, joilla turvataan yritysvarallisuus. Sinivaara kirjoittaa osakassopimuksen osakkaiden välillä olevan osakeyhtiössä tärkein asiakirja, joka kannattaa laatia asioiden ollessa hyvin.

3 TUNNUSLUKUANALYYSIN KÄYTTÖ ANALYYTTISEN TULOSLASKELMAN YHTEYDESSÄ

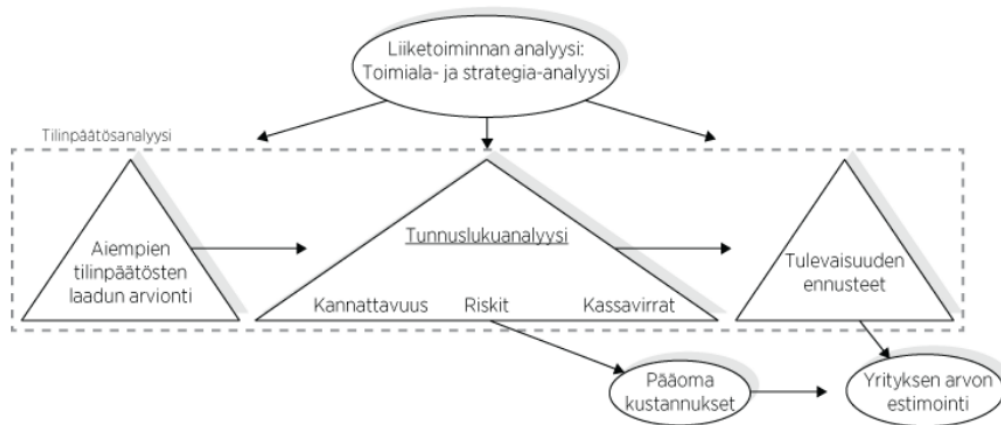
Kolmas luku käsittelee tunnuslukuanalyysin käyttöä analyyttisen tuloslaskelman yhteydessä. Luvun alussa käsitellään tilinpäätösanalyysiä, jonka jälkeen tarkastellaan tasetta ja tuloslaskelmaa, sekä analyyttistä tasetta ja -tuloslaskelmaa. Näiden jälkeen kerrotaan tunnuslukuanalyysistä, joka tukee tilinpäätösanalyysiä. Tämän jälkeen tarkastellaan kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja ja niiden analysointia. Luvun lopussa kerrotaan investoinneista, joiden suunnittelu tukeutuu osittain tunnuslukuihin. Luvun tarkoituksena on luoda neljännessä luvussa käsiteltävään empiirisen osioon teoreettinen pohja.

3.1 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätöksen on tarkoitus luoda yrityksen taloudellisesta asemasta ja tuloksen muodostumisesta oikea ja riittävä kuva. Tilinpäätöksen on tarkoitus muodostaa kuva yrityksen liiketaloudellisesta todellisuudesta eli reaali prosesseista, sekä samalla tarjota sidosryhmille taloudellista informaatiota yrityksestä. (Ikäheimo ym. 2019, 100.)

Ikäheimo ym. (2019, 100) kirjoittavat, että tilinpäätösanalyysi muodostuu tunnusluvuista ja niiden analysoinnista. Samalla todetaan, että tilinpäätösanalyysi voidaan kuvata systemaattiseksi toiminnaksi. Tällöin tilinpäätös- ja siihen liittyvien informaation pohjalta voidaan antaa kuva yrityksen tilasta talouden ja sen osatekijöiden näkökulmasta, sekä yrityksen kehityksestä.

Alla olevassa kuviossa havainnollistetaan omistajien näkökulmasta tilinpäätösanalyysin sisältöä.

Kuvio 4. Tilinpäätösanalyysi omistajien näkökulmasta (Ikäheimo ym. 2019, 102).

Tilinpäätösanalyysi voidaan jaotella omistajien näkökulmasta liiketoiminta-analyysiin, tilinpäätöksen muokkaukseen, tunnuslukuanalyysiin, tulevaisuuden ennustamiseen ja arvonmääritykseen (Ikäheimo ym. 2019, 100).

3.2 Tase

Tase kertoo yrityksen tietyn ajankohdan varat ja velat (Kerbs 2020, 60). Tilinpäätöksessä taseen arvot ovat tilikauden viimeisen päivän saldot. Tase on jaettu kahteen puoleen: vastaavaan ja vastattavaan puoleen. Vastaava-puoli koostuu pysyvistä vastaavista ja vaihtuvista vastaavista. Pysyvien vastaavien on tarkoitus tuottaa usein tilikauden aikana yritykselle tuloa. Pysyviä vastaavia ovat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, sekä sijoitukset. Vaihtuvat vastaavat koostuvat vaihto-omaisuudesta ja rahoitusomaisuudesta. Käyttötarkoituksen mukaan, vaihtuvat vastaavat voivat sisältää myös sijoituksia, pysyvien vastaavien sijaan. (Kerbs, 60.)

Alla olevassa kuviossa on esitetty kirjanpitoasetuksen mukainen tasekaava.

VASTAAVAA	VASTATTAVAA
<p>A. PYSYVÄT VASTAAVAT</p> <p>I. Aineettomat hyödykkeet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kehittämismenot 2. Aineettomat oikeudet 3. Liikearvo 4. Muut aineettomat hyödykkeet 5. Ennakkomaksut <p>II. Aineelliset hyödykkeet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maa- ja vesialueet 2. Rakennukset ja rakennelmat 3. Koneet ja kalusto 4. Muut aineelliset hyödykkeet 5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat <p>III. Sijoitukset</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osuudet saman konsernin yrityksissä 2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä 3. Osuudet omistusyhteyserityksissä 4. Saamiset omistusyhteyserityksiltä 5. Muut osakkeet ja osuudet 6. Muut saamiset <p>B. VAIHTUVAT VASTAAVAT</p> <p>I. Vaihto-omaisuus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aineet ja tarvikkeet 2. Keskeneräiset tuotteet 3. Valmiit tuotteet/tavarat 4. Muu vaihto-omaisuus 5. Ennakkomaksut <p>II. Saamiset</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Myyntisaamiset 2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä 3. Saamiset omistusyhteyserityksiltä 4. Lainasaamiset 5. Muut saamiset 6. Maksamattomat osakkeet/osuudet 7. Siirtosaamiset <p>III. Rahoitusarvopaperit</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osuudet saman konsernin yrityksissä 2. Muut osakkeet ja osuudet 3. Muut arvopaperit <p>IV. Rahat ja pankkisaamiset</p>	<p>A. OMA PÄÄOMA</p> <p>I. Osake, osuus- tai muu vastaava pääoma</p> <p>II. Ylikurssirahasto</p> <p>III. Arvonkorotusrahasto</p> <p>IV. Muut rahastot</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 2. Vararahasto 3. Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot 4. Käyvän arvon rahasto 5. Muut rahastot <p>V. Edellisten tilikausien voitto (tappio)</p> <p>VI. Tilikauden voitto (tappio)</p> <p>B. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poistoero 2. Verotusperäiset varaukset <p>C. PAKOLLISET VARAUKSET</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eläkevaraukset 2. Verovaraukset 3. Muut pakolliset varaukset <p>D. VIERAS PÄÄOMA</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Joukkovelkakirjalainat 2. Vaihtovelkakirjalainat 3. Lainat rahoituslaitoksilta 4. Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta 5. Saadut ennakot 6. Ostovelat 7. Rahoitusvekselit 8. Velat saman konsernin yrityksille 9. Velat omistusyhteyserityksille 10. Muut velat 11. Siirtovelat

Kuvio 5. Tasekaava (Ahosola & Ahosola 2020, 71).

Ahosola ja Ahosola (2020, 70) kirjoittavat, että taseen vastaavan puolen varallisuus-erät ovat epälikvidissä järjestyksessä. Ylimpänä ovat pysyvien vastaavien aineettomat hyödykkeet, jotka ovat vaikeimmin rahaksi muutettava omaisuuserä. Alimpana vaihtuvissa vastaavissa on rahat ja pankkisaamiset, jotka ovat helpoiten likvidoitavissa oleva omaisuus.

Kerbs kirjoittaa (2020, 60), että taseen vastattava puoli koostuu omasta pääomasta, tilinpäätössiirtojen kertymästä, pakollista varauksista ja vieraasta pääomasta. Pien- ja mikroyritykset voivat esittää taseen lyhennetyllä kaavalla.

Kerbs (2020, 60) kirjoittaa, ettei esittämistapaa tule muuttaa, ellei se ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi. Tase-erien selventämiseksi, voidaan tase laatia yksityiskohtaisemmin. Taseessa nimikettä ei merkitä nimikettä, mikäli sen kohdalla ei ole ollut arvoa tilikaudella ja sitä edeltävältä tilikaudella.

Ahosola ja Ahosola (2020, 70) kirjoittavat myös, että tase saattaa olla tuloslaskelmaa vähemmän hyödynnetty raportti. Tuloslaskelman kertoessa yrityksen kannattavuudesta, tase kertoo yrityksen maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta. Kun maksuvalmiutta mitataan, lyhytaikaisia saamia rahoja verrataan lyhytaikaisiin velkoihin. Vakavaraisuuden tarkastelussa verrataan omaa pääomaa vieraaseen pääomaan.

Ahosola ja Ahosola (2020, 70) kirjoittavat, että oma pääoma on monesti omistajien näkökulmasta mielenkiintoisin kohta taseessa. Oma pääoma vaikuttaa jaettavaan osinkoon ja osinkoja voidaan jakaa maksimissaan sen verran, kuin yrityksellä on voitonjakokelpoisia varoja.

3.3 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma kertoo yrityksen tulot ja menot tietyltä ajanjaksolta. Tilinpäätöksessä tuloslaskelmassa on kirjattu yrityksen tulot ja menot tilikauden ajalta (Kerbs 2020, 47). Koski (2017, 53) toteaa, että tuloslaskelma laaditaan suoriteperusteisesti ja että se kuvaa toiminnan kannattavuutta.

Kirjanpitoasetuksessa on määritelty neljä erilaista tuloslaskelmakaavaa: kululajikohtainen, toimintokohtainen, aatteellisen yhteisön ja säätiön tuloslaskelma, sekä kiinteistön tuloslaskelma (L 30.12.1997/1336). Pien- ja mikroyritykset voivat esittää lyhennetyn tuloslaskelman (Kerbs 2020, 47).

Seuraavassa kuviossa esitellään kirjanpitoasetuksen (L 30.12.1997/1336, 1 luku, 1 §) mukainen kululajikohtainen tuloslaskelmakaava.

1. **LIKEVAIHTO**
2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos
3. Valmistus omaan käyttöön
4. Liiketoiminnan muut tuotot
5. Materiaalit ja palvelut
 - a) Aineet, tarvikkeet ja tavarat
 - aa) Ostot tilikauden aikana
 - ab) Varastojen muutos
 - b) Ulkopuoliset palvelut
6. Henkilöstökulut
 - a) Palkat ja palkkiot
 - b) Henkilösivukulut
 - ba) Eläkekulut
 - bb) Muut henkilösivukulut
7. Poistot ja arvonalentumiset
 - a) Suunnitelman mukaiset poistot
 - b) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä
 - c) Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset
8. Liiketoiminnan muut kulut
9. **LIKEVOITTO (-TAPPIO)**
10. Rahoitustuotot ja -kulut
 - a) Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä
 - b) Tuotot osuuksista omistusyhteisyrityksissä
 - c) Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista, erikseen samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä saadut
 - d) Muut korko- ja rahoitustuotot, erikseen samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä saadut
 - e) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista
 - f) Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista
 - g) Korkokulut ja muut rahoituskulut, erikseen samaan konserniin kuuluville yrityksille
11. **VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA**
12. Tilinpäätössiirrot
 - a) Poistoeron muutos
 - b) Verotusperusteisten varausten muutos
 - c) Konserniavustus
13. Tuloverot
14. Muut välittömät verot
15. **TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)¹**

Kuvio 6. Kululajikohtainen tuloslaskelmakaava (Ahosola & Ahosola 2020, 21).

Tuloslaskelma esittää yrityksen tilikauden kannattavuuden, jossa tulot ja menot kirjataan suoriteperusteisesti. Kirjanpitoasetuksessa on asetettu kaksi erilaista kaavaa tuloslaskelman laatimiseksi: toimintakohtainen ja kululajikohtainen, joista yleisemmin käytettävä tuloslaskelmakaava on kululajikohtainen (Ahosola & Ahosola 2020, 20). Koski (2017, 54) kirjoittaa kululajipohjaisen tuloslaskelman olevan yleensä sisäisen laskennan käytössä yrityksissä.

Järvenpää ym. (2017, 52) toteavat, että johdon laskentatoimessa tuloslaskelmakaava voi poiketa kirjanpitolaissa määritellystä tuloslaskelmakaavasta. Johdon laskentatoimen tarkoitus on palvella johdon päätöksentekoa ja koska laissa ei ole erikseen säännelty sitä, voidaan yrityksissä soveltaa poikkeavia menettelyjä.

3.4 Analyyttinen tuloslaskelma

Analyttisessä tuloslaskelmassa operatiiviset liiketoiminnan erät eritellään virallisesta raportoidusta tuloslaskelmasta. Analyttinen tuloslaskelma ei sisällä kerta-luontoisia eriä, koska niitä ei katsota toistuviksi tapahtumiksi, eivätkä ne ole tällöin osa jatkuvaa operatiivista liiketoimintaa yrityksessä. Rahoituserät ovat eritelty erikseen operatiivista eristä, koska tällöin kyetään tarkastelemaan operatiivista menestymistä yrityksessä ja kyetään arvioimaan, miten vieraan pääoman käyttö vaikuttaa tilikauden tulokseen. (Kallunki 2014, 59–60.)

Ääritalo (8.5.2017) kirjoittaa, operatiivisen liiketoiminnan menestyksen kuvaavan lii-keidean toimivuutta ja jota käytetään muun muassa yrityskaupoissa yrityksen arvoa määriteltäessä. Yrityksen todellinen arvo saadaan lisäämällä tähän sijoitusomaisuuden arvo. Analysoitaessa tarkasteltavaa vuotta on hyvä verrata sitä aikasarjanperusteella, jolloin pystytään nähdä mahdollinen poikkeuksellinen vuosi.

Yritysten tuloslaskelmien erät sisältävät sekä operatiivisia että ei-operatiivisia eriä, jolloin näiden tarkka jaottelu ei ole mahdollista. Tämän vuoksi toisella yrityksellä jokin erä kirjataan operatiiviseksi liiketoiminnan eräksi ja vastaavasti toisella yrityksellä erä katsotaan ei-operatiiviseksi liiketoiminnan eräksi. (Kallunki 2014, 60–61.)

Analyttisessä tuloslaskelmassa esiintyy tuloerä NOPAT (Net operating profit after tax) eli operatiivinen tulos verojen jälkeen. Operatiivinen tulos saadaan vähentämällä liikevoitosta operatiiviset verot. Operatiiviset verot saadaan puolestaan kertomalla liikevoitto yhtiöverokannalla. NOPAT ei sisällä ollenkaan rahoituseriä. Lisäämällä rahoituserät voidaan täsmäyttää analyttinen tuloslaskelma. (Kallunki 2014, 61.) Seuraavissa kuvioissa Kallunki on havainnollistanut analyttisen tuloslaskelman laatimista.

Raportoitu tuloslaskelma		Analyttinen tuloslaskelma	
Liikevaihto	200	Liikevaihto	200
– Operatiivisen liiketoiminnan kulut	-90	– Operatiivisen liiketoiminnan kulut	-90
= Liikevoitto	110	= Liikevoitto	110
– Rahoituskulut	-10	– Operatiiviset verot (verokanta 30 %)	-33
= Tulos ennen veroja	100	= NOPAT	77
– Verot (verokanta 30%)	-30	– Rahoituskulut, netto	-10
= Tilikauden tulos	70	+ Rahoituskulujen veroetu	3
		Verojen jälkeiset rahoituskulut, netto	-7
		= Tilikauden tulos	70

Kuvio 7. Raportoitu tuloslaskelma ja analyttinen tuloslaskelma (Kallunki 2014, 62).

Yllä olevassa analyttisessä tuloslaskelmassa Kallunki (2014, 62) havainnollistaa miten NOPAT:N alapuolelle siirretään ei operatiiviset tuotot ja kulut, sekä kertaluonteiset erät. Tilikauden tulos on saatu täsmäyttämällä täsmäytykset vastaavasti.

LIKEVAIHTO	6 932,6
+ Liiketoiminnan muut tuotot	55,9
- Materiaalit ja palvelut	-3 416,4
- Henkilöstökulut	-1 983,8
- Liiketoiminnan muut kulut	-584,8
+/- Valmisteveraston lisäys / vähennys	28,6
+ Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	1,1
KÄYTTÖKATE	1 033,2
- Poistot ja arvonalentumiset	-78,5
LIIKETULOS	954,7
- Verot liiketuloksesta	233,9
NOPAT	720,8

Kuvio 8. Analyttinen tuloslaskelma (Kallunki 2014, 66).

Toisessa esimerkissään Kallunki (2014, 66) on esittänyt Kone Oyj:n analyttisen tuloslaskelman tilikaudelta 2013. Rahoituserät ovat olleet virallisen tuloslaskelman ainut ei-operatiivinen erä. Kun liikevoittoon ei sisälly veroja ja rahoituseriä, on NOPAT laskettu vähentämällä verot liiketuloksesta liikevoitosta.

3.5 Analyttinen tase

Analyttinen tase muodostetaan analyttisen tuloslaskelman periaatteilla, eli erotetaan operatiiviset erät muista eristä. Korottoman vieraan pääoman erät, sekä sijoitusomaisuus, jotka eivät kuulu sijoitettuun pääomaan, poistetaan. Sijoitusomaisuus raportoidussa taseessa on omaisuutta, jota ei tarvita yrityksen operatiivisessa liiketoiminnassa. Tällöin analyttisessä taseessa sijoitusomaisuus, sekä siitä tuleva tuotto tarkastellaan operatiivisen liiketoiminnan tuotoista erillään. (Kallunki 2014, 60–62.)

Seuraavissa kuviossa havainnollistetaan ei-operatiivisten tase-erien tunnistaminen ja analyttisen taseen rakenne.

Vaihe II. Ei-operatiivisten tase-erien tunnistaminen.

Pitkäaikaiset varat (käyttöomaisuus)		Oma pääoma	500
• Aineettomat hyödykkeet	400	Pitkäaikainen vieras pääoma	300
• Aineelliset hyödykkeet	100	• Korollinen	200
• Pitkäaikaiset sijoitukset	- - - -200	• Koroton	- - - - -100
Lyhytaikaiset varat	300	Lyhytaikainen vieras pääoma	200
• Varastot	100	• Koroton	
• Saamiset	100	• Siirtovelat	- - - - -25
• Lyhytaikaiset sijoitukset	- - - -50	• Ostovelat	- - - - -40
		• Tuloverovelat	- - - - -35
• Operatiiviset rahavarat	30	• Korollinen	100
• Ei-operatiiviset rahavarat	- - - -20		
Varat (omaisuus)	1000	Oma pääoma ja velat (pääoma)	1000

Kuvio 9. Ei-operatiivisten tase-erien tunnistaminen (Kallunki 2014, 64).

Kuviossa 9 Kallunki (2014, 64) on havainnollistanut raportoidusta taseesta ei-operatiivisten tase-erien tunnistamisen. Omaisuudesta poistetaan lyhyt- ja pitkäaikainen sijoitusomaisuus, sekä osuus rahavaroista, jotka eivät ole yhteydessä maksuvalmiuden ylläpitämiseen operatiivisessa liiketoiminnassa.

Vaihe III. Analyyttinen tase.

Operatiiviset varat:		Oma pääoma	500
+ Pitkäaikaiset		Korollinen vieras pääoma,	
• Aineettomat hyödykkeet	400	netto	30
• Aineelliset hyödykkeet	100	+ Lyhytaikainen korollinen vieras po.	100
+ Lyhytaikaiset varat		+ Pitkäaikainen korollinen vieras po.	200
• Varastot	100	- Pitkäaikainen sijoitukset	-200
• Saamiset	100	- Lyhytaikaiset sijoitukset	-50
• Operatiiviset rahavarat	30	- Ei-operatiiviset rahavarat	-20
- Koroton lyhytaikainen vieras pääoma	-100	= Sijoitettu pääoma	530
- Koroton pitkäaikainen vieras pääoma	-100		
= Operatiiviset nettovarot	530		
		Operatiivinen nettokäyttöpääoma	

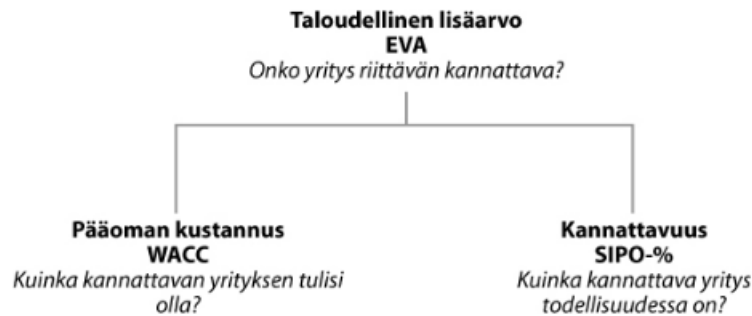
Kuvio 10. Analyyttinen tase (Kallunki 2014, 65).

Kuviossa 10 pääomapuolelta vähennetään omaisuuspuolen poistetut erät ja omaisuuspuolelta vähennetään pääomapuolen poistetut erät. Tällöin syntyy analyttinen tase, jossa omaisuus- ja pääomapuolet menevät tasan. Operatiivisia nettovaroja kuvaa analyttisen taseen omaisuuspuoli, jonka avulla yritys pyörittää ydinliiketoimintaansa. Pääomapuolella analyttisessä taseessa on sijoitettu pääoma. Vähentämällä näistä pitkäaikainen rahoitusomaisuus, sekä ei-operatiiviset rahavarat saadaan nettoarvo korolliselle vieraalle pääomalle. Analyttisen taseen loppusumma on usein pienempi viralliseen taseeseen nähden, koska siinä on poistettu sijoitusomaisuus, sekä koroton vieras pääoma. (Kallunki 2014, 64–65.)

3.6 Taloudellinen lisäarvo

Kallunki (2014, 83) kirjoittaa, että tilinpäätösanalyysin tekniikoina on yleensä käytetty aikasarja- sekä poikkileikkausanalyysijä. Aikasarjaa-analyysissä tunnuslukuja verrataan usealta vuodelta ja poikkileikkausanalyysissä puolestaan tarkastellaan tunnuslukuja samalta ajanhetkeltä. Kallunki toteaa nykypäivän tilinpäätösanalyysitekniikoiden määriteltävän uudella tavalla. Tämä tarkoittaa yrityksessä vertaamalla taloudellista menestymistä tavoitteisiin, jotka sijoittajat ovat asettaneet. Vaikka yritys olisi voitollinen, tulee voiton osuus olla riittävä riskeihin suhtautettuna oman ja vieraan pääoman sijoittajille. Sijoittajilla on puolestaan monia muita sijoituskohteita, joihin he voivat varansa sijoittaa.

Alla oleva kuvio havainnollistaa taloudellisen lisäarvon käsitettä.

Kuvio 11. Taloudellinen lisäarvo, pääoman kustannus ja yrityksen kannattavuus (Kallunki 2014, 84).

Yllä olevassa kuviossa Kallunki (2014, 83–84) on havainnollistanut käsitettä taloudellisesta lisäarvosta. SIPO-% eli sijoitetun pääoman tuotto prosentti mittaa yrityksen kannattavuutta operatiivisessa liiketoiminnassa. WACC eli oman ja vieraan pääoman keskimääräinen kustannus on yrityksen minimitavoite kannattavuudessa. Taloudellinen lisäarvo syntyy, kun yrityksen kannattavuus on vakaata ja pääoman kustannuksia pysyvästi suurempi. Taloudellista lisäarvoa tulee tarkastella pitkällä aikavälillä, koska yksi tilikausi ei anna riittävää kuvaa yritykseen kyvystä luoda omistaja-arvoa.

Koski (2017, 76–78) kirjoittaa EVA-ajattelun lähtevän liikkeelle ajatuksesta, että tilikauden voitto on erä, joka on riskiton vastine omistajalle. Taloudellinen lisäarvo eli EVA (Economic Value Added), saadaan vähentämällä tilikauden voitosta oman pääoman tuotto vaatimus. Koski toteaa EVA-ajattelussa yrittäjän määrittävän hinnan omalle pääomalle. Rahoittajan määrittämä korko on hinta vieraasta pääomasta. Positiivinen EVA tarkoittaa, että vieraan pääoman ehtoinen rahoittaja ja oman pääoman ehtoinen rahoittaja ovat saaneet tuoton, joka on vastannut riskiä. Omalle ja vieraille pääomalle on määritetty hinta taloudellisen lisäarvon mittaamisessa. Taloudellisessa lisäarvossa mitataan lisäarvoa, joka syntyy pääomakustannusten jälkeen.

Ääritalo (8.5.2017) kirjoittaa, että vain kasvava yritys voi tuottaa lisäarvoa. Kasvu ei kuitenkaan aina luo lisäarvoa, sillä yritysten kasvua on monenlaista. Yritysostot voi-

vat heikentää omistaja arvoa, vaikka yritysoston myötä yritys voi kasvaa liikevaihdoltaan, taseen loppusummaltaan ja henkilömäärältään. Kasvua kuvaavia tunnuslukuja ovat liikevaihto, kasvu tuloksessa, taseen loppusummassa, osakekohtaisissa osingoissa ja verojen jälkeisessä tuloksessa.

3.7 Tunnuslukuanalyysi

Seppänen (2011, 111) kirjoittaa, että tunnusluku- ja tilinpäätösanalyysi tuottavat samantapaisia päätelmiä taloudellisesta asemasta ja suorituskyvystä yrityksessä. Tunnuslukuanalyysi toimii täydentävänä analyysinä tilinpäätösanalyysille. Seppänen toteaa tunnuslukuanalyysin mahdollistavan yritysten vertailun tehokkaammin, jolloin kyetään analysoimaan tarkemmin yritysten heikkouksia ja vahvuuksia. Analyysin ja johtopäätösten lisäksi tunnuslukuanalyysin kautta kyetään käyttämään erilaisia ja tarkempia benchmarkeja analyysien ja johtopäätösten pohjana. Tunnuslukuanalyysin toteutuksessa on tarkoituksenmukaista, että vertaillaan kohdeyrityksen ja toimialan tai kilpailijoiden tunnuslukuja keskenään. Johtopäätökset yrityksen heikkouksista ja vahvuuksista, sekä toimintojen hyvydestä tehdään näiden perusteella Seppänen summaa.

3.7.1 Kasvun analysointi

Kasvun analysointi painottuu analysoimaan yrityksen tulevaa suuntaa ja yrityksen toiminnasta aiheutuvia riskejä myyntitulojen ja kulujen vaihtelussa, eli volaliteettia. Yrityksen kehitystä ja liiketoimintaa tarkastellessa käytetään liikevaihdon vuosittainen kasvu-%: a. Kasvua analysoitaessa huomioidaan kannattavuuden kehitys liike-tulos-%:n ja nettotulos-%:n kautta. Taseessa tulee puolestaan huomioida tehdyt investoinnit mitattuna käyttöomaisuuteen ja -pääomaan. Tällöin tulee huomioida niiden suhde liikevaihdon kasvuun tai supistumiseen. (Seppänen 2011, 112–113.)

3.7.2 Kannattavuuden analysointi

Kannattavuuden analysointi painottuu pääoman tuottoasteeseen, sekä sen kahteen osaan: tehokkuuteen investointien käytössä ja voittomarginaaleihin (Seppänen 2011, 113).

Tuottoasteita analysoitaessa tarkastellaan oman pääoman (ROE), sijoitetun pääoman (ROIC) tai koko pääoman (ROA) tuottoaste prosentteja. ROE kertoo yleisesti yrityksen kannattavuudesta ja tehokkuudesta omistajien näkökulmasta. ROIC ja ROA kertovat kannattavuuden ja tehokkuuden yrityksen liiketoiminnasta. Mikäli tunnusluvut ovat korkeampia kuin verrokkiryhmässä keskimäärin, yrityksen toiminta on ollut verrokkiryhmää keksimääräistä kannattavampaa ja tehokkaampaa. Tähän on voinut vaikuttaa myynnin vahvuus, hinnoittelu, investointien tehokas käyttö ja kustannuskontrolli (Seppänen 2011, 113).

Voittomarginaaleja vertaillessa tarkastellaan liikevoitto-%:a ja nettotulos-%:a. Liikevoitto-% ilmaisee yrityksen liiketoiminnan kannattavuuden ja nettotulos-% puolestaan kertoo omistajien näkökulmasta kannattavuuden koko yrityksen toiminnasta. Vertailemalla verrokkiryhmän tunnuslukuja, voidaan katsoa verrokkiryhmän keskiarvon ylittävän tunnusluvun kertovan yrityksen toiminnan paremmasta kannattavuudesta. Parempi kannattavuus voi tässä tapauksessa syntyä myynnistä, hinnoittelusta ja kustannuskontrollien tekijöistä. (Seppänen 2011, 113–114.)

Pääoman käytön tehokkuutta analysoitaessa tarkastellaan koko pääoman kiertonopeutta. Se kertoo, onko kaikki yrityksen resurssit olleet tehokkaasti käytössä myyntitulojen saamiseksi. Mikäli tunnusluvut ovat korkeampia verrokkiryhmään verrattuna, osoittaa se, että yrityksessä käytetään resursseja tehokkaammin liikevaihdon kerryttämiseksi. Tällöin yritys mahdollisesti kykenee hyödyntämään hyvin investointejaan. (Seppänen 2011, 114.)

3.7.3 Rahoituksen analysointi

Yrityksen kassavirtojen ja liiketoiminnan ollessa vakaampaa, kannattavampaa ja ennustettavampaa, on operatiivinen riski yrityksen liiketoiminnalle pienempi. Tämä tarkoittaa sitä, että yritys kykenee ottamaan suhteessa enemmän rahoitusriskiä ja velkaa, kuin verrokkiryhmä. Toisaalta yrityksen vähemmällä korollisen velan määrällä ja siitä johtuvien hoitokulujen ja maksujen suhteesta yrityksen kassavirtaan ja verrokkiryhmään nähden, yrityksellä on velkarahoituksen vuoksi pienempi luotto-, maksuhäiriö ja konkurssiriski. Vahvalla taloudellisella asemalla yritys saa joustavuutta operatiivisuuteen ja rahoitukseen. Tällöin rahoittajien puuttuminen operatiivisiin päätöksiin yrityksessä on vähäisempää ja toiminnan rahoittamisen mahdollisuus on parempi. (Seppänen 2011, 114–115.)

Rahoituksen tunnuslukuanalyysi voidaan jakaa pääomarakenteen, hoitokatteen (luottojen) ja likviditeettien tunnuslukuihin (Seppänen 2011, 115).

Pääomarakenteen tunnusluvut eli omavaraisuusaste-% tai gearing-%, kertovat yrityksen velkarahoituksen käytön suhdetta toiminnan ja resurssien rahoittamiseksi (Seppänen 2011, 115). Seppänen kirjoittaa, että pieni oma pääoma tai suuri velkarahoitteinen osuus rahoituksesta aiheuttaa riskin negatiivisen kassavirran toteutuessa. Tällöin saattaa aiheutua yritykselle maksuhäiriöitä keskipitkällä aikavälillä velkojen hoidossa. Mitä pienempi on yrityksen oma pääoma, niin sitä heikompi on velkojen turva luottotappioita vastaan, jos yritys joutuu likvidaatiotilanteeseen velkojen suhteen. Omistajien näkökulmasta matalampi velkarahoituksen osuus rahoituksen kokonaismäärästä merkitsee omistajien varallisuuden suurempaa sitoutumista investointien rahoittamiseen. Tällöin velkavivun tuoma hyöty on omistajille pienempi (Seppänen 2011, 115).

Luottojen hoitokatteen tunnusluvut, esimerkiksi korkokulujen hoitokate, kertovat miten hyvin yrityksen liiketoiminnan kassavirta kattaa korot ja lainan pääoman lyhenykset, jotka aiheutuvat korollisista veloista. Mitä suurempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmin kassavirta kattaa korollisista veloista aiheutuvat kulut. Tällöin yrityksellä on parempi suojauskuri negatiiviselle kassavirran muutokselle. (Seppänen 2011, 115.)

Likviditeetin tunnusluvut kertovat, miten hyvin lyhytaikaiset likvidit varat kaatavat lyhytaikaiset velat. Quick ratio on esimerkiksi yksi likviditeetin tunnusluvuista. Korkeammalla likviditeetillä yrityksellä on pienempi rahoitusriski. Tällöin yritys kykenee selviytymään likvidi varojensa turvin todennäköisemmin maksuista, jotka eräänntyvät lyhyellä aikavälillä. Likviditeetin hyvä tila suojaa yrityksen liiketoimintaa kassavirtojen heiluttelulta ja antaa joustavuutta rahoitukseen. Liian suuri likviditeetti voi olla toisaalta heikkous tehokkaan pääomien käytön näkökulmasta. (Seppänen 2011, 116.)

3.8 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuutta pidetään tärkeimpänä seikkana yrityksen toimintaedellytykselle. Yrityksen heikko kannattavuus syö yrityksen pääomaa tappioiden myötä, jolloin sen toimintaedellytykset huononevat. Kannattavuuden mittaaminen jaetaan usein kate- ja tuottomittareihin. Katemittarit ovat suhteutettu liikevaihtoon ja tuottomittarit ovat suhtautettu pääomaan. Liikevaihtoon suhteutettuja katemittareita ovat myyntikate-, käyttökate-, liiketulos-, rahoitustulos-, nettotulos- ja kokonaistulosprosentit. Pääomaan suhteutettuja tuottomittareita ovat oman pääoman tuotto (ROE), Sijoitetun pääoman tuotto- (ROCE) ja kokonaispääomantuotto (ROA). (Tunnuslu- kuopas [30.10.2020].)

Heikinmatti ym. (2017, 63) toteavat, että kannattavuutta mitataan sekä absoluuttisesti ja suhteellisesti. Absoluuttinen kannattavuus mittaa liiketoiminnan voittoa, joka syntyy tuottojen ja kulujen erotuksena. Suhteellinen kannattavuus puolestaan kertoo yrityksen voiton suhdetta sijoitettuun pääomaan.

Myyntikateprosentti

Myyntikate on tukku- ja vähittäiskaupassa käytettävä tunnusluku. Myyntikate kuvastaa yrityksen myynnin katetasoa. Myyntikatteen suhteelliseen tasoon vaikuttavat myynnin rakenne ja ostojen suuruus. Tunnuslukua ei sovellu eri toimialojen yritysten vertailuun. (Myyntikate ja myyntikate-% [02.11.2020].)

$$\text{Myyntikate-\%} = \frac{\text{Myyntikate}}{\text{Liikevaihto}} \cdot 100$$

Kuvio 12. Myyntikate-% (Heikinmatti ym. 2017, 63)

Käyttökateprosentti

Virallisessa tuloslaskelmassa käyttökate (EBITDA) ei esitetä välituloksena. Käyttökate saadaan oikaistussa tuloslaskelmassa lisäämällä liiketulokseen poistot ja arvonalentumiset. Käyttökate kertoo yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja, rahoituskuluja ja veroja. (Heikinmatti ym. 2017, 63–64.)

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \cdot 100$$

Kuvio 13. Käyttökate-% (Heikinmatti ym. 2017, 64).

Käyttökatteen taso vaihtelee yrityksen toimialasta ja pääomarakenteesta riippuen. Käyttökatteen vaihteluväli asettuu usein seuraavasti: teollisuuden alalla 5–20 %, kaupan alalla 2–10 % ja palvelualoilla 5–15 %. (Heikinmatti ym. 2017, 64.)

Liiketulosprosentti

Liiketulos kertoo yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen korkoja, veroja ja satunnaisia eriä. Liiketulos saadaan vähentämällä tuotoista toimintakulut, poistot ja arvonalentumiset. Liiketuloksen avulla kyetään seuraamaan yrityksen kehitystä ja vertailemaan sisäisesti toimialan kehitystä. Liiketuloksesta käytetään myös termiä EBIT. (Heikinmatti ym. 2017, 64.)

$$\text{Liiketulos-\%} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \cdot 100$$

Kuvio 14. Liiketulos-% (Heikinmatti ym. 2017, 64).

Nettotulos

Nettotulos lasketaan lisäämällä liiketulokseen rahoitustuotot ja vähentämällä näistä rahoituskulut ja verot (Heikinmatti ym. 2017, 65). Nettotulos-% ilmaisee omistajien näkökulmasta, miten kannattava koko yritystoiminta on. (Seppänen 2011, 113.)

$$\text{Nettotulos-\%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \cdot 100$$

Kuvio 15. Nettotulos-% (Heikinmatti ym.2017, 64).

Nettotuloksen tulee olla positiivinen, jotta yrityksen toiminnan voidaan katsoa olevan kannattavaa. Nettotuloksen riittävyteen ja vaadittavaan vähimmäistasoon vaikuttavat voitonjakotavoitteet ja vahvistamispyrkimykset pääomarakenteeseen. (Heikinmatti ym. 2017, 65.)

Rahoitustulos

Rahoitustulos kuvaa yrityksen kykyä suoriutua liiketoiminnan tuotoilla eli tulorahoituksellalainojen lyhennyksistä, käyttöpääoman lisäyksestä, sekä investointien rahoituksesta. Rahoitustuloksella tulee myös kyetä kattaa omistajien voitonjakotarpeet. (Rahoitustulos ja rahoitustulo-% [07.11.2020].)

$$\text{Rahoitustulos-\%} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \cdot 100$$

Kuvio 16. Rahoitustulos-% (Heikinmatti ym. 2017, 65).

Rahoitustuloksen tulee kattaa lainojen lyhennykset, omarahoitusosuudet investoinneista, käyttöpääoman lisäyksen, sekä voitonjaon omasta pääomasta. Tällöin rahoitustuloksen tulee lyhyellä aikavälilläkin ylittää nollataso. (Heikinmatti ym. 2017, 65.)

Kokonaispääoman tuotto

Kokonaispääoman tuotto kuvaa yrityksen tuloksen tuottamiskykyä yrityksen toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Kokonaispääoman tuotto vertaa tulosta ennen rahoituskuluja ja veroja yritystoimintaan sitoutuneeseen pääomaan. Tunnusluku on yksi kannattavuuden mittareista. (Heikinmatti ym. 2017, 67.)

$$\text{Kokonaispääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12 kk)}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella} = \text{kokonaispääoma}} \cdot 100$$

Kuvio 17. Kokonaispääoman tuotto-% (Heikinmatti ym. 2017, 66).

Ohjearvoina voidaan pitää kokonaispääoman tuotolle seuraavasti: yli 10 % hyvä, 5–10 % tyydyttävä ja alle 5 % heikko (Heikinmatti ym. 2017, 67).

Sijoitetun pääoman tuotto

Sijoitetun pääoman tuotto-% (ROI) kuvaa yrityksen suhteellista kannattavuutta, eli kuinka paljon on saatu tuottoa yritykseen sijoitetulle, korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle. Sijoitettu pääoma saadaan laskemalla tilikauden alun ja lopun keskiarvona. Mikäli oikaistu oma pääoma on tilikaudella negatiivinen, sijoitettu pääoma on suuruudeltaan vähintään sijoitetun vieraan pääoman arvo. (Heikinmatti ym. 2017, 67.)

$$\text{Sijoitetun pää-} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12 kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}} \cdot 100$$

$$\text{oman tuotto-\%}$$

Kuvio 18. Sijoitetun pääoman tuotto-% (Heikinmatti ym. 2017, 67).

Tunnusluvun vertailtavuutta vaikeuttaa se, ettei ole tarpeeksi tietoa korollisen ja korottoman pääoman jakamiseksi. Vähimmäistuottona sijoitetulle pääomalle on pidetty korkoa, jonka yritys on maksanut vieraalle pääomalle. (Heikinmatti ym. 2017, 68.)

Oman pääoman tuotto

Oman pääoman tuotto (ROE) kertoo yrityksen kyvystä tuottaa tuottoa omistajien yritykseen sijoittamalle pääomalle. Oman pääoman tuotto-%:n tase-erät lasketaan keskiarvoina kauden alun ja lopun arvoista. (Heikinmatti ym. 2017, 68.)

$$\text{Oman pääoman} = \frac{\text{Nettotulos (12 kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin tilikaudella}} \cdot 100$$

$$\text{tuotto-\%}$$

Kuvio 19. Oman pääoman tuotto-% (Heikinmatti ym. 2017, 68).

Oman pääoman tuotto-%:n tavoitetaso määräytyy omistajien asettamien tuottovaatimusten mukaan. Tuottovaatimukseen vaikuttaa sijoitukseen sisältyvä riski. Yrityksen tulee kyetä tuottaa tuottoa omalle pääomalle vieraan pääoman tuoton lisäksi. (Heikinmatti ym. 2017, 68.)

3.9 Vakaavaraisuuden tunnusluvut

Yrityksen tulee olla kannattavuuden lisäksi myös vakavarainen. Heikko kannattavuus tai velkaantuneisuus voivat heikentää yrityksen kykyä selviytyä rahoituksellisista velvoitteista. Huono rahoitusrakenne yrityksessä voi viedä tällöin vaikeuksiin. Staattisia rahoitusrakenteen mittareita vakavaraisuudessa ovat omavaraisuusaste-%, nettovelkaantumisaste-% ja suhteellinen velkaantuneisuus-%. Toinen tapa mitata vakavaraisuutta on dynaamisen rahoituksen riittävyyden mittarit. (Tunnusluopas [10.11.2020].)

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta ja tappionsietokykyä, sekä yrityksen sitoumuksista selviytymistä pitkällä aikavälillä (Heikinmatti ym. 2017, 70). Omavaraisuusasteen arvo kertoo, kuinka paljon on rahoitettu yrityksen varallisuutta omalla pääomalla. (Omavaraisuusaste-% [29.10.2020].)

$$\text{Omavaraisuusaste, \%} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma – saadut ennakot}} \cdot 100$$

Kuvio 20. Omavaraisuusaste-% (Heikinmatti ym. 2017, 69).

Yrityksen liiketoiminta on sitä vakaampaa, kuin mitä korkeampi omavaraisuusaste on. Yrityksen ikä vaikuttaa usein yritysten omavaraisuusasteeseen. Usein nuoret yritykset ovat vanhempia yrityksiä velkaisempia. Tämän perusteella nuorten yritysten omavaraisuusaste on heikompi vanhempiin yrityksiin nähden (Omavaraisuusaste-% [29.10.2020]). Omavaraisuusasteen ohjearvoina voidaan pitää seuraavaa: yli 40 % hyvä, 20–40 % tyydyttävä ja alle 20 % heikko (Heikinmatti ym. 2017, 70).

Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus mittaa velkojen ja toiminnan laajuuden suhdetta yrityksessä. Tunnusluku suhteuttaa yrityksen kokonaisvelat liikevaihtoon (Suhteellinen velkaantuneisuus % [29.10.2020]).

$$\text{Velka-\%} = \frac{\text{Oikaistun taseen velat – saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12 kk)}} \cdot 100$$

Kuvio 21. Velka-% (Heikinmatti ym. 2017, 70).

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon yrityksen toimintaa on rahoitettu vieraalla pääomalla suhteutettuna liikevaihtoon. Tunnusluvun arvon ollessa yli 100 %, arvo kertoo korkeasta riskistä, että heikosta vakavaraisuudesta yrityksessä. (Suhteellinen velkaantuneisuus % [29.10.2020].)

Nettovelka-%

Nettovelka-% kuvaa yrityksen velkarasitusta ja antaa paremman kuvan suhteellisesta velkaantuneisuudesta, mikäli yrityksellä on velkojen maksuun runsaasti likvidiä rahoitusomaisuutta. Likvidiä rahoitusomaisuutta ovat varat, jotka ovat helposti rahaksi muutettavia. (Heikinmatti ym. 2017, 70–71.)

$$\text{Nettovelka-\%} = \frac{\text{Oikaistun taseen velat} - \text{saadut ennakot} - \text{rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Liikevaihto (12 kk)}} \cdot 100$$

Kuvio 22. Nettovelka-% (Heikinmatti ym. 2017, 70).

Nettovelkaprosentissa otetaan huomioon rahojen ja rahoitusarvopaperien ohella myös muu likvidi rahoitusomaisuus, mikäli näitä löytyy yritykseltä (Heikinmatti ym. 2017, 71).

Net Gearing

Net Gearing eli nettovelkaantumisaste mittaa yrityksen velkaantuneisuutta. Net Gearingissa mitataan yrityksen korollisen nettovelan suhdetta omaan pääomaan. (Nettovelkaantumisaste-% (Net Gearing) [29.10.2020].)

$$\text{Net gearing} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oikaistu oma pääoma}}$$

Kuvio 23. Net Gearing (Heikinmatti ym. 2017, 71).

Tunnusluvun arvon ollessa alle 1, voidaan sitä pitää hyvänä. Tunnuslukua pidetään heikkona, mikäli negatiivisen pääoman vuoksi tunnusluvun arvo on negatiivinen. (Heikinmatti ym. 2017, 71.)

3.10 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmiuden tunnusluvuilla mitataan yrityksen kykyä selviytyä liiketoiminnasta syntyvistä juoksevista kuluista. Mikäli yrityksellä ei ole maksuvalmiutta, voi yritys ajautua maksukyvyttömäksi ja konkurssiin. (Tunnuslukuopas [10.11.2020].)

Quick ratio

Quick ratio kertoo yrityksen kyvystä selviytyä pelkän rahoitusomaisuuden avulla lyhytaikaisista veloista (Heikinmatti ym. 2017, 74).

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} - \text{osatuloutuksen saamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

Kuvio 24. Quick ratio (Heikinmatti ym. 2017, 74).

Rahoitusomaisuudesta vähennetään mahdolliset laskennalliset verosaamiset, jotka ovat syntyneet vahvistetuista tappioista (Heikinmatti ym. 2017, 75).

Tunnusluvun ohjearvoina voidaan pitää seuraavia arvoja: yli 1 hyvä, 0–1 tyydyttävä ja alle 0,5 heikko (Heikinmatti ym. 2017, 75).

Current ratio

Current ratio kertoo yrityksen kyvystä selviytyä vaihto-omaisuuden ja rahoitusomaisuuden avulla lyhytaikaisista. Current ratiossa tulee muistaa epävarmuus mikä syntyy vaihto-omaisuuden arvioimiseen. Rahoitusomaisuudessa vähennetään laskennalliset verosaamiset samoin kuin Quick rationin tunnusluvussa. (Heikinmatti ym. 2017, 75.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Kuvio 25. Current ratio (Heikinmatti ym. 2017, 75).

Current ration ohjearvoina pidetään seuraavia arvoja: yli 2 hyvä, 1–2 tyydyttävä ja alle 1 heikko (Heikinmatti ym. 2017, 75).

3.11 Investoinnit

Investoinnit ovat yritystoimintaa varten hankittavia tuotantohyödykkeitä, esimerkiksi koneet, joiden avulla tulevaisuudessa hankitaan tuottoja yritystoiminnassa. Investoinnin hankkeet ovat usein pitkäkestoisia, jotka aiheuttavat hankinta- ja käyttökustannuksia (Investointien suunnittelu 2019). Antikainen (05.10.2018) kirjoittaa, että yrityksessä käyttöomaisuuden poistot voivat vaikuttaa huomattavasti tulokseen ja tunnuslukuihin. Hän toteaa myös, että ennen investoinnin hankintaa, tulee rahoituksen suunnittelun yhteydessä pohtia yrityksessä investoinnin vaikutusta verotukseen ja tulokseen, sekä tunnuslukuihin.

Investointihanke koostuu useasta eri vaiheesta. Tunnistamisvaiheessa määritellään investointikohteet, joilla saavutetaan yrityksen päämäärät. Etsintävaiheessa pyritään löytämään investointikohteita, jotka vastaavat yrityksen strategiaa. Tiedonhankintavaiheessa etsitään tarkempia tietoja investointiehdotuksista. Valintavaiheessa valitaan yritykselle investointiehdotuksista sopivin investointikohde. Rahoitusvaiheessa selvitetään investoinnin kustannukset ja miten investointi rahoitetaan. Toteutus- ja valvontavaiheessa toteutetaan investointi ja seurataan siitä syntyviä tuottoja ja investoinnista aiheutuvia kuluja. Näiden toteutumia verrataan investoinnin budjettiin. (Investointien suunnittelu 2019.)

Investoinnit ovat kannattavia, mikäli siitä saatavat tulot ovat investoinnista aiheutuvia kuluja suuremmat. Investoinnin kannattavuuden kartoittamisessa käytetään erilaisia laskentamenetelmiä. Näistä esimerkkeinä pääoman tuottoaste ja nykyarvomenetelmä. (Investointien suunnittelu 2019.)

Investointien rahoitus voi tulla omasta tai vieraasta pääomasta. Investoinnit voidaan myös rahoittaa molemmilla. Rahoitusmuoto tulee katsoa tapauskohtaisesti. Oman pääoman pohjainen rahoitus sopii esimerkiksi, jos yritys omaa paljon pääomaa, lainaa ei haluta tai voida ottaa, voi saada avustusta investointeihin, sekä jos on valmis

luovuttaa osuus yrityksestä pääomasijoittajalle. Vieraan pääoman rahoitusta soveltuu, kun esimerkiksi laina on edullisempaa verrattuna oman pääoman käyttämiseen, ei haluta luopua omistusosuuksista yrityksestä tai yrityksellä ei riitä oma pääoma. (Investointien suunnittelu 2019.)

4 TUNNUSLUKUANALYYSIN KÄYTTÖ OSANA ANALYYTTISTÄ TULOSSUUNNITTELUA: EXCEL-MALLIN KEHITTÄMINEN PROSESSINA

Luku käsittelee tunnuslukuanalyysin käyttöä osana analyyttistä tulossuunnittelua ja Excel-mallin kehittämisprosessia. Luvun alussa käsitellään toimeksiantajaa ja toimeksiantoa. Tämän jälkeen käsitellään opinnäytetyön tutkimusmenetelmää, jonka jälkeen tulee tutkimustulokset. Tutkimustulokset sisältävät toimeksiantajan haastattelun, lisäksi esitellään Excel-pohjaisen analyyttisen tuloslaskelman tekoprosessi ja kehitetty tuotos. Luvun lopussa käydään läpi johtopäätökset neljännen luvun sisällystään.

4.1 Toimeksiantaja ja toimeksianto

Opinnäytetyön toimeksiantaja on tilitoimisto Fitrail Oy, joka on perustettu 1992 ja vuonna 2017 yhtiömuoto muutettu osakeyhtiöksi. Yrityksen toimipaikka on Seinäjoki. Yrityksessä työskentelee pääsääntöisesti yksi työntekijä ja satunnaisesti yrityksessä työskentelee kaksi muuta henkilöä avustavien taloushallinnon tehtävien parissa henkilöä ja se on perustettu vuonna 1992. Fitrail Oy:n päätoimialana on tilitoimistopalvelut. Tilitoimistopalveluiden lisäksi yritys tarjoaa taloushallintoon läheisesti liittyviä palveluita, joista esimerkkeinä yrityksen perustaminen, perunkirjoitukset, perinnönjakosopimukset.

Opinnäytetyön toimeksiannon tarkoituksena on kehittää toimeksiantajan asiakasyritykselle Excel-pohjainen analyyttinen tuloslaskelmamalli talousjohtamisen ja investointien suunnittelun tueksi. Asiakasyritys on maansiirtoalan yritys, joka on toiminut 1970-luvulta lähtien yksityisenä elinkeinoharjoittajana ja jonka yhtiömuoto muutettiin vuonna 2009 osakeyhtiöksi. Toimeksiantajan toivomuksena oli kehittää analyyttinen tuloslaskelmamalli katepohjaiseksi, jolloin se tukee asiakasyrityksen tarpeiden suunnittelua. Näin ollen kehitettävään tuloslaskelmamalliin valikoitui myynti- ja käyttökateprosentti, jotka ovat tuloslaskelmassa käytettäviä katteita.

4.2 Tutkimusmenetelmät ja -aineisto

Opinnäytetyö toteutettiin konstruktiiivisena tutkimuksena. Konstruktiiivinen tutkimus valikoitui tutkimusmenetelmäksi, koska kehittämistehtävän tavoitteena oli kehittää konkreettinen tuotos, tässä tapauksena Excel-pohjainen analyttinen tuloslaskelmamalli.

Toimeksiantajan haastattelu toteutettiin sähköpostitse strukturoituna haastatteluna. Menetelmässä kysymykset ovat valmiiksi muotoiltu ja esitetään tietyssä järjestyksessä. Strukturoidussa haastattelussa vastaukset jätetään avoimeksi. (Robson 2020, Ojasalo ym. 2015, 108 mukaan.)

Ojasalo ym. (2015, 37–65) kirjoittavat, että konstruktiiivisen tutkimuksen tavoitteena on luoda ratkaisu käytännön ongelmaan kehittämällä uusi konkreettinen tuotos, eli konstruktio. Tässä opinnäytetyössä konkreettisenä kohteena toimii kehitettävä analyttinen tuloslaskelmamalli. Konstruktiiivinen tutkimus yhdistää käytännön ongelman teoreettiseen tietoon.

Konstruktiiivisessa tutkimuksessa on tärkeää dokumentoida eri vaiheet, sekä perustella käytettävät menetelmät. Työn tavoitteet ja kehittämishaasteet tulee myös kirjata selkeästi. Lopussa konstruktiiivisessa tutkimuksessa tulee esitellä ratkaisu vaihtoehtojen ja perusteltava valittu vaihtoehto.

Ojasalo ym. (2015, 68), kirjoittavat arvioinnin tapahtuvan konstruktiiivisessa tutkimuksessa arvioimalla kehitettyä ratkaisua käytännössä organisaation sisällä tai markkinoilla. Kehitettyä ratkaisua testataan markkinatestin avulla, joka on kolmitasoinen. Jos ratkaisu toimii käytännössä kohdeorganisaatiossa, on ratkaisu läpäissyt heikon markkinatestin. Mikäli useampi organisaatio ottaa ratkaisun käyttöön, on ratkaisu läpäissyt keskivahvan markkinatestin. Läpäistäkseen vahvan markkinatestin, edellytetään ratkaisun käyttöön ottaneilta organisaatioilta parempaa menestystä, kuin organisaatioissa, joissa sitä ei ole käytössä. Arviointi ratkaisun toimivuudesta voi tapahtua myös myöhemminkin. Esimerkiksi opinnäytetöissä, konstruktiiivisen tutkimuksen raporteista saattaa puuttua tutkimustavalle ominainen ratkaisun testaus.

Ojasalo ym. (2015, 68) toteavat konstruktivisen tutkimuksen menetelmien olevan kirjavia, koska menetelmiä ei rajata itsessään pois lähestymistavassa. Tarvittava aineistoa on suositeltavaa koota monin tavoin.

4.3 Tutkimustulokset

Opinnäytetyön kehittämistehtävän toimeksianto ja pohjustus aloitettiin 01/2020, jolloin sovittiin toimeksiantajan kanssa toteutettavasta kehittämishankkeesta opinnäytetyöhön. Aineisto, eli pitkä tuloslaskelma tilikausilta 2016–2018 tuli käyttöön 4.11.2020, jonka jälkeen lähdettiin kehittämään analyttistä tuloslaskelmaa.

Toimeksiantajan kanssa pidettiin videopalaveri 19.11.2020, jolloin käytiin läpi kehitetty Excel-pohja ja sovittiin sähköpostitse toteutettavasta haastattelusta. Toimeksiantaja oli tyytyväinen tuotokseen pienten muutosten jälkeen. Toimeksiantaja totesi laaditun Excel-pohjan saavuttaneen asetuetut tavoitteet korjausten jälkeen, eli Excel-pohjan toimiminen kannattavuuden ja investointien suunnittelun tukena. Kohdassa 4.2 kuvatun markkinatestin mukaan, kehittämistyö on läpäissyt heikon markkinatestin, eli kehitetty ratkaisu toimii käytännössä kohdeorganisaatiossa.

4.3.1 Toimeksiantajan haastattelu

Videopalaverin yhteydessä sovittiin sähköpostin kautta toteutettavasta toimeksiantajan haastattelusta kehittämistehtävän yhteyteen. Haastattelun tarkoituksena on havainnollistaa yleisellä tasolla tilitoimiston merkitystä raportoinnissa ja talousjohtamisessa. Kysymykset lähetettiin sähköpostilla 22.11.2020 ja vastaukset tulivat 29.11.2020.

Osaako asiakas yleensä tulkita taloudellisia lukuja vai nojautuuko täysin tilitoimiston neuvoihin? Toimeksiantaja kertoo asiakkaan tukeutuvan täysin tilitoimiston tuottamaan dataan. Hän mainitsee, että käytännön tasolla talouden seuraminen ei kiinnosta kovinkaan tarkasti asiakasta. Asiakkaalle riittää periaatteessa tieto, että yritys tuottaa voittoa, sekä tietää suurin piirtein paljonko lopullinen verorasitus tulee olemaan.

Miten tilitoimisto tukee asiakasta raporttien tulkitsemisessa? Toimeksiantaja toteaa, että pääsääntöisesti tuloslaskelma ja tase käydään kerran vuodessa läpi hallituksen kokouksessa. Tällöin raportit käydään asiakkaan kanssa tarkasti läpi niin, että asiakas ymmärtää ja muistaa kaikkien tuloslaskelma ja tase-erien sisällön.

Minkälaiset raportit ovat asiakkaille tärkeitä? Toimeksiantaja kertoo tuloslaskelman ja taseen toimivan pääraportteina. Hän jatkaa, että välillä suunnitellaan investointeja, jolloin tehdään rahavirtalaskelmia ja analyyttisiä tuloslaskelma.

Mikä merkitys analyyttisellä tuloslaskelmalla on asiakkaalle (opinnäytetyö)? Toimeksiantaja kertoo, että asiakkaalla on edessään investointi lähiaikoina ja samalla suunnitelmissa laajentaa toimintaa. Analyyttisen tuloslaskelman on tarkoitus palvella näiden suunnittelua.

Mihin tilitoimiston raportoinnissa tulisi kiinnittää huomiota? Toimeksiantaja kokee tämän olevan asiakaskohtaista. Yleisellä tasolla hän mainitsee, että raportoinnissa tulee kiinnittää huomiota yksinkertaiseen ja selkeään raportointiin. Asiakkaan tulee ymmärtää mitä raportti kertoo. Hän jatkaa, että lähtökohtaisesti asiakkaat eivät ole talousdatasta kovin kiinnostuneita.

Miten talousjohtaminen näkyy yleensä asiakasyrityksissä? Toimeksiantajan mukaan talousjohtaminen näkyy yleisimmin rahan riittävyyden suunnitteluna, josta esimerkkinä lainojen lyhennykset ja verosuunnitteluna, josta esimerkkinä poistot.

Minkälaiset mahdollisuudet tilitoimistolla on vaikuttaa asiakasyritysten talouteen? Toimeksiantaja toteaa mahdollisuuksien olevan varsin pienet kokonaisuudessaan. Asiakkaalle voidaan tarjota ohjeita ja näkemyksiä, mutta asiakas tekee yritystään koskevat päätöksen. Asiakkaalle voidaan esimerkiksi kertoa mahdolliset päätösten talousvaikutukset, kuten lisäverojen määrän, toimeksiantaja lisää.

Mitä tulevaisuuden haasteita näette yrityksellänne? Tietyntylaisena tulevaisuuden haasteina toimeksiantaja näkee teknologian nopean kehityksen. Esimerkkinä hän mainitsee verohallinnon omavero-palvelun käytön. Sen käyttö on toimeksiantajalle itselleen tuttua ja sujuvaa, mutta monelle asiakkaalle tällaisten järjestelmien käyttäminen on haasteellista. Toimeksiantaja kokee, että osaltaan tämä on myös sukupolvikysymys.

4.3.2 Excel-pohjainen analyttinen tuloslaskelmamalli

Kehitettävä Excel-pohjainen analyttinen tuloslaskelmamalli sisältää viisi välilehteä: Ohjeet, Syöttö, Tulos, Tulos2 ja Graafit-välilehti. Ohjeet-välilehtilehdelle luotiin Excel-pohjan käyttöohjeet.

Syöttö-välilehdelle luotiin yrityksen tuloslaskelmassa käytetyt tilit kolmelta tilikaudelta. Kun tulee tarve lisätä uusia tiliä Exceliin, tulee syöttää tilirivistöön uusi tili manuaalisesti. Syöttö-välilehti (taulukko 1) toimii tiedonkeruu pohjana muille välilehdille. Syöttövälilehdelle tiputetaan kirjanpito-ohjelmasta saatava pitkä tuloslaskelma, joka on Excel muotoinen.

Taulukko 1. Syöttö-välilehti.

	A	B	C	D	E	F
1	LISÄÄ YRITYKSEN NIMI OY					
2						
3	TULOSLASKELMA			01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
4	LIIKEVAIHTO					
5		3002	Myynti ALV 24%	86 534,79	19 443,52	39 429,20
6		3042	Rakennuspalvelun myynti	128 142,00	363 628,81	266 933,00
7	LIIKEVAIHTO yhteensä			214 676,79	383 072,33	306 362,20
8				214 676,79	383 072,33	306 362,20
9	Liiketoiminnan muut tuotot					
10		3305	Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00	1 500,00
11	Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä			0,00	0,00	1 500,00
12	Materiaalit ja palvelut					
13	Ostot tilikauden aikana					
14		4002	Ostot ALV 24%	-3 690,19	0,00	-1 549,03
15		4020	Ostot ALV 0%	-419,21	0,00	0,00
16	Ostot tilikauden aikana yhteensä			-4 109,40	0,00	-1 549,03
17	Varastojen muutos					
18		4100	Varastojen lisäys tai vähennys	2 304,12	-929,15	624,56
19	Varastojen muutos yhteensä			2 304,12	-929,15	624,56
20	Ulkopuoliset palvelut					
21		4201	maansiirtokalust polttoaineet	-37 666,20	-42 634,95	-34 728,62
22		4207	korjaus ja huolto ja kuljetuks	-35 692,68	-29 438,10	-28 669,22
23		4209	Muut ulkopuoliset palvelut	-362,40	0,00	0,00
24		4210	Vakuutuskorvaus	8 297,25	0,00	5 000,00
25		4211	Vahingonkorvaukset	-464,70	0,00	0,00
26	Ulkopuoliset palvelut yhteensä			-65 888,73	-72 073,05	-58 397,84
27	Materiaalit ja palvelut yhteensä			-67 694,01	-73 002,20	-59 322,31
28	Henkilöstökulut					
29	Palkat ja palkkiot					

Tulos-välilehdelle (taulukko 2) luotiin analyttinen tuloslaskelmamalli. Tuloslaskelma sisältää tiedot kolmelta tilikaudelta, joihin se poimii tiedot syöttö-välilehdeiltä. Analyttinen tuloslaskelma kehitettiin katepohjaiseksi toimeksiantajan toiveesta. Tämä sisältää myyntikate, käyttökate, jotka ovat tuloslaskelman kannattavuuden tunnuslukuja. Näiden jälkeen tulevat liiketulos ja NOPAT, joka on analyttisen tuloslaskelman erityispiirre. NOPAT jälkeen rahoitustuotot, joiden kautta on täsmäytetty tilikauden voitto tai tappio.

Taulukko 2. Tulos-välilehti.

LISÄÄ YRITYKSEN NIMI OY			
Analyttinen tuloslaskelma			
Tilikausi	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2016
LIIVEVAIHTO	214 676,79	383 072,33	306 362,20
+ Liiketoiminnan muut tuoto	0,00	0,00	1 500,00
- Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot & varaston muutos	-1 805,28	-929,15	-924,47
- Ulkopuolisten palveluiden ostot	-65 888,73	-72 073,05	-58 397,84
MYYNTIKATE	146 982,78	310 070,13	248 539,89
- Henkilöstökulut	-83 392,89	-90 054,10	-78 122,21
-Liiketoiminnan muut kulut	-60 075,00	-68 218,96	-67 415,35
KÄYTTÖKATE	3 514,89	151 797,07	103 002,33
- Poistot ja arvonalentumiset	-93 955,55	-122 729,22	-80 734,67
LIIKETULOS	-90 440,66	29 067,85	22 267,66
- Verot liiketuloksesta	32,19	-4 297,98	-2 914,07
NOPAT	-90 408,47	24 769,87	19 353,59
+ Rahoitustuotot	3,18	51,13	3,74
- Rahoituskulut	-13 147,51	-9 563,93	-10 045,50
Tilikauden voitto tai tappio	-103 552,80	15 257,07	9 311,83

Analyttisen tuloslaskelman viereen kehitettiin taulukko (taulukko 3), joka kerää liikevaihdon, myyntikatteen, käyttökateen, liiketuloksen ja nettotuloksen, sekä näiden prosentit analyttisestä tuloslaskelmasta.

Taulukko 3. Tunnusluvut tuloslaskelmasta.

Tilikausi	01.01.-31.12.2016	01.01.-31.12.2017	01.01.-31.12.2018
Liikevaihto	306 362,20	383 072,33	214 676,79
Liikevaihdon muutos-%		25,04 %	-43,96 %
Kannattavuus			
Myyntikate	248 539,89	310 070,13	146 982,78
Myyntikate-%	81,13 %	80,94 %	68,47 %
Käyttökate	103 002,33	151 797,07	3 514,89
Käyttökate-%	33,62 %	39,63 %	1,64 %
Liiketulos	22 267,66	29 067,85	-90 440,66
Liiketulos-%	7,27 %	7,59 %	-42,13 %
Nettotulos	9 311,83	15 257,07	-103 552,80
Nettotulos-%	3,04 %	3,98 %	-48,24 %

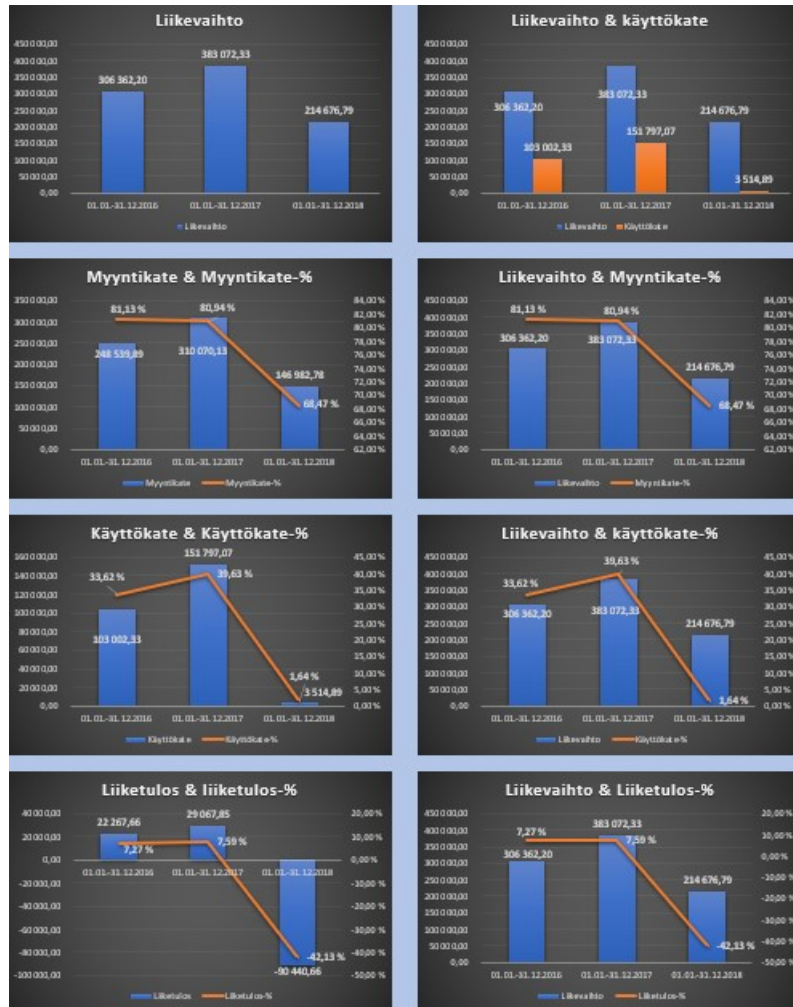
Tulos2-välilehdelle (taulukko 4) laadittiin edellistä välilehteä mukaileva analyttinen tuloslaskelma malli, johon tulevat kolmen tilikauden luvut, lukujen prosenttiosuus liikevaihdosta, sekä muutos edelliseen tilikauteen, jotka helpottavat vertailua tilikautien välillä.

Taulukko 4. Tulos2-välilehti.

LISÄÄ YRITYKSEN NIMI OY									
Analyttinen tuloslaskelma									
TILIKAUSI	01.01.-31.12.2018	%	Muutos ed. tilikauteen	01.01.-31.12.2017	%	Muutos ed. tilikauteen	01.01.-31.12.2016	%	
LIKEVAIHTO	214 676,79		-168 395,54	383 072,33		76 710,13	306 362,20		
+ Liiketoiminnan muut tuoto	0,00	0,00 %	0,00	0,00	0,00 %	-1 500,00	1 500,00	0,49 %	
- Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot & varaston muutos	-1 805,28	0,84 %	-876,13	-929,15	0,24 %	-4,68	-924,47	0,30 %	
- Ulkopuolisten palveluiden ostot	-65 888,73	30,69 %	6 184,32	-72 073,05	18,81 %	-13 675,21	-58 397,84	19,06 %	
MYYNTIKATE	146 982,78	68,47 %	-163 087,35	310 070,13	80,94 %	61 530,24	248 539,89	81,13 %	
- Henkilöstökulut	-83 392,89	38,85 %	6 661,21	-90 054,10	23,51 %	-11 931,89	-78 122,21	25,50 %	
- Liiketoiminnan muut kulut	-60 075,00	27,98 %	8 143,96	-68 218,96	17,81 %	-803,61	-67 415,35	22,01 %	
KÄYTTÖKATE	3 514,89	1,64 %	-148 282,18	151 797,07	39,63 %	48 794,74	103 002,33	33,62 %	
- Poistot ja arvonalentumiset	-93 955,55	43,77 %	28 773,67	-122 729,22	32,04 %	-41 994,55	-80 734,67	26,35 %	
LIKETULOS	-90 440,66	42,13 %	-119 508,51	29 067,85	7,59 %	6 800,19	22 267,66	7,27 %	
- Verot liiketuloksesta	32,19	0,01 %	4 330,17	-4 297,98	1,12 %	-1 383,91	-2 914,07	0,95 %	
NOPAT	-90 408,47	42,11 %	-115 178,34	24 769,87	6,47 %	5 416,28	19 353,59	6,32 %	
+ Rahoitustuotot	3,18	0,00 %	-47,95	51,13	0,01 %	47,39	3,74	0,00 %	
- Rahoituskulut	-13 147,51	6,12 %	-3 583,58	-9 563,93	2,50 %	481,57	-10 045,50	3,28 %	
Tilikauden voitto tai tappio	-103 552,80	48,24 %	-118 809,87	15 257,07	3,98 %	5 945,24	9 311,83	3,04 %	

Graafi-välilehdelle (taulukko 5) laadittiin kuvaajat kolmelta tilikaudelta tulos-välilehden tunnuslukujen perustella, josta kaavioit hakevat tiedot. Kaavioissa verrataan liikevaihtoon myyntikate-%, käyttökate-% ja liiketulos-%: a. Lisäksi kaavioissa kuvataan näiden prosentteja numeeriseen arvoonsa.

Taulukko 5. Graafit-välilehti

4.4 Johtopäätökset

Toimeksiantajan kanssa sovittiin opinnäytetyössä kehitettävästä analyttisestä tuloslaskelmamallista asiakasyrityksen tarpeisiin. Samalla annettiin raamit työlle, eli mallin tulee toimia kannattavuuden ja investointisuunnittelun tukena. Aineisto koostui asiakasyrityksen pitkästä tuloslaskelmasta kolmelta tilikaudelta. Toimeksiantajan toivomuksena oli kehittää katepohjainen analyttinen tuloslaskelmamalli. Tähän va-

likoitui tunnuslukujen osalta myynti- ja käyttökate, jotka ovat tuloslaskelman kannattavuuden tunnuslukuja. Katepohjainen analyttinen tuloslaskelma tukee asiakasyrityksen tarpeiden suunnittelua.

Kehittämistehtävän Excel-pohjaan luotiin viisi välilehteä: Ohjeet-, Tulos-, Tulos2- ja Graafit-välilehti. Ohjeet-välilehdelle luotiin ohjeet kyseisen Excel-pohjan käyttöön. Syöttö-välilehdelle luotiin yrityksessä käytetyt tilit kolmelta tilikaudelta ja pudotus sarakkeet kolmen tilikauden pitkälle tuloslaskelmalle. Mahdollisesti uudet tilit lisätään manuaalisesti välilehdelle. Tulos- ja Tulos2-välilehdet keräävät kolmen tilikauden tiedot syöttö-välilehdeltä analyttiseksi tuloslaskelmaksi. Analyttisen tuloslaskelman viereen kehitettiin tunnuslukutaulukko, joka poimii tunnusluvut sekä numeroin, että prosentuaalisesti. Tulos2-välilehden analyttinen tuloslaskelma eroaa Tulos-välilehden analyttisestä tuloslaskelmasta siten, että analyttiseen tuloslaskelmaan luotiin tilikausien vertailua helpottava lukujen muutos edelliseen tilikauteen nähden ja lukujen prosentuaalinen osuus liikevaihtoon nähden. Graafit välilehti kerää tiedot Tulos-välilehdeltä, luoden tunnusluvuista kaaviot.

Toimeksiantajan kanssa käytiin kehittämistehtävän videopalaveri kehittämistehtävän valmistuttua. Excel-pohja todettiin vastaavan toimeksiantajan tarpeita muuttaman muutoksen jälkeen. Videopalaverin jälkeen sovittiin sähköpostitse toteutuvasta haastattelusta. Toimeksiantajan haastattelu toteutettiin strukturoidusti. Haastattelun yhteenvedona voidaan todeta, että asiakkaat nojautuvat tilitoimiston tuottamaan taloudelliseen dataan ja pääraportitraportit asiakkaille ovat tuloslaskelma ja tase. Analyttisiä tuloslaskelmia ja kassavirtalaskelmia laaditaan asiakkaille, kun he suunnittelevat investointeja. Raportoinnissa tulisi toimeksiantajan mielestä kiinnittää yleisellä tasolla huomiota selkeyteen ja ymmärrettävyyteen. Talousjohtaminen näkyy asiakasyrityksissä yleisimmin rahan riittävyyden suunnitteluna. Tilitoimiston vaikutus mahdollisuuden asiakasyritysten talouteen ovat varsin pienet. Tilitoimiston vaikutus näkyy tässä lähinnä, että osaa kertoa mahdollisten päätösten talousvaikutukset asiakkaille.

Opinnäytetyö toteutettiin konstruktivisena tutkimuksena, jossa kehitettyä ratkaisua arvioidaan sen toimimista käytännössä. Tämän opinnäytetyön kehittämistehtävä läpäisee heikon markkinatestin, sillä kehitetty Excel-pohja toimii käytännössä toimeksiantajalle. Keskivahvaa ja vahvaa markkinatestiä kehitettytyö ei läpäise, koska se

on kohdennettu tietyn yrityksen tarpeisiin, jolloin sen laajempi soveltaminen muissa organisaatioissa ei toteudu. Myös menestyksen mittaaminen kehittämistehtävän kautta ei ole mahdollista tämän takia.

5 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää toimeksiantajalle Excel-pohjainen analyyttinen tuloslaskelmamalli kannattavuuden ja investointien suunnittelun tueksi asiakasyritykselle. Aineisto koostui toimeksiantajan asiakasyrityksen pitkistä tuloslaskelmista vuosilta 2016–2018.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostui luvuista kaksi ja kolme. Toinen luku käsitteli talousjohtamista, miten talousjohtaminen näkyy pk-yrityksissä ja käsiteltiin talousjohtamisen tulevaisuutta. Näiden jälkeen käsiteltiin laskentatoimen jakautumista ulkoiseen ja sisäiseen laskentatoimeen, sekä näiden raportointia. Toisen luvun lopussa käsiteltiin tilitoimistojen palveluita ja talousjohtamista. Kolmas luku käsitteli tunnuslukuanalyysiä. Aluksi kerrottiin tilinpäätösanalyysistä, tase ja tuloslaskelmasta, sekä analyyttisestä taseesta ja tuloslaskelmasta. Näiden jälkeen tehtiin katsaus taloudelliseen lisäarvoon. Taloudellisen lisäarvon jälkeen käsiteltiin tunnuslukuanalyysiä, sekä taseesta ja tuloslaskelmasta laskettavia tunnuslukuja. Luvun lopuksi käsiteltiin investointeja, jotka vaikuttavat yrityksen tulokseen ja tunnuslukuihin. Kolmannen luvun tarkoituksena on luoda teoreettinen pohja neljännessä luvussa käsiteltävään empiiriseen osioon. Neljäs luku eli empiirinen osio käsitteli analyyttisen Excel-pohjaisen analyyttisen tuloslaskelma kehittämistä ja esitellään kehitetty analyyttinen tuloslaskelmamalli. Lisäksi luku sisälsi toimeksiantajan haastattelun. Tämän tarkoitus on toimia toimeksiantajan asiakasyrityksen kannattavuuden ja investointien suunnittelun tukena.

Toimeksiantajalle opinnäytetyö tarjoaa työkalun talousjohtamiseen, kannattavuuden ja investointien suunnittelun kautta. Kehitetty Excel-pohja on tehty helppokäyttöiseksi työkaluksi toimeksiantajan asiakasyrityksen tarpeisiin.

Jatkotutkimusaiheena tästä opinnäytetyöstä olisi tutkia, mitä konkreettisia hyötyjä ja vaikutuksia opinnäytetyössä kehitetty analyyttinen tuloslaskelmamalli on tuottanut tulevaisuudessa. Excel-pohjaan voitaisiin myös kehittää analyyttinen tase, joka luo laajemman katsauksen yrityksen talouteen. Jatkotutkimuksenaihe on kuitenkin riippuvainen asiakasyrityksen tarpeista.

LÄHTEET

- Aho, A. 2019. Kirjanpitäjästä konsultiksi: Pääkirja. [Verkkokirja]. Helsinki: Alma Talent. [Viitattu 14.10.2020]. Saatavana Alma Talent -verkkokirjahyllystä. Vaatii käyttöoikeuden.
- Ahosola, J. & Ahosola, J. 2020. Kirjanpidon ja verotuksen erityiskysymyksiä käytännönläheisesti. [Verkkokirja]. Helsinki: Kauppakamari. [Viitattu 22.10.2020]. Saatavana KauppakamariTiedosta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Antikainen, S. 05.10.2018. Käyttöomaisuuden poistot kirjanpidossa. [Verkkosivu]. [Viitattu 23.11.2020]. Saatavana: <https://www.azets.fi/blogi/kayttooaisuuden-poistot-kirjanpidossa/>
- Asikainen, M. 2018. Pk-yrityksen talousjohtaminen käytännössä. [Verkkosivu]. Karélia Ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. [Viitattu 3.11.2020]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/151072/Asikainen_Maiju_2018_05_31.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Heikinmatti, K., Jahkonen, E., Kanervisto, M., Kekki, S., Marjomaa, J., Ruusu-laakso, J. & Toivio, A. 2017. [Verkkokirja]. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 10., korjattu laitos. [Helsinki]: Gaudeamus. [Viitattu 15.10.2020]. Saatavana Ellibs-e-kirjakokoelmasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Huovinen, A. 2016. Mikroyrityksen talousjohtaminen Suomessa. [Verkkosivu]. Lappeenranta University of Technology. [Viitattu 14.11.2020]. Saatavana: https://lutpub.lut.fi/bitstream/handle/10024/129906/Pro_gradu_Tuovinen_Anne.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Ikäheimo, S., Malmi, T. & Walden, R. 2019. Yrityksen laskentatoimi. 8., uudistettu painos. [Verkkokirja]. Helsinki: Alma Talent Oy. [Viitattu 14.10.2020]. Saatavana Alma Talent verkkokirjahyllystä. Vaatii käyttöoikeuden.
- Investointien suunnittelu. 09.01.2019. Suomi.fi [Verkkosivu]. [Viitattu 23.11.2020]: <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-rahoitus-ja-tuet/rahoituksen-suunnittelu/opas/yritystoiminnan-rahoituksen-suunnittelu/investointien-suunnittelu>
- Järvenpää, M., Länsiluoto, A., Partanen, V. & Pellinen, J. 2017. Talousohjaus ja kustannuslaskenta. 2.–4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy. [Viitattu 06.10.2020], Saatavana Ellibs-e-kirjakokoelmasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Kaarlejärvi, S. 11.3.2020. Muutos ajaa taluspäätäjät koneen äärestä ihmisten pariin- Viisi taloushallinnon megatrendiä 2020-luvulla. [Blogimerkintä]. [Viitattu 15.11.2020]. Saatavana: <https://www.efima.com/blogi/viisi-taloushallinnon-megatrendia-2020-luvulla/>

- Kaarlejärvi, S. & Salminen, T. 2018. Älykäs taloushallinto: Automaation aika. [Verkkokirja]. Helsinki: Alma Talent. [Viitattu 4.10.2020]. Saatavana Alma Talent verkkokirjahyllystä. Vaatii käyttöoikeuden.
- Kallunki, J. 2014. Tilinpäätösanalyysi. [Verkkokirja]. Helsinki: Talentum Media. [Viitattu 7.10.2020]. Saatavana Alma Talent -verkkokirjahyllystä. Vaatii käyttöoikeuden.
- Kerbs, T. 2020. Juoksevasta kirjanpidosta tilinpäätökseen käytännönläheisesti. 3. painos. [Verkkokirja]. Helsinki: Kauppakamari. [Viitattu 22.10.2020]. Saatavana KauppakamariTiedosta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Koski, T. 2017. Pk-yrityksen strateginen talousjohtaminen. 2. painos. [Verkkokirja]. Helsinki: Kauppakamari. [Viitattu 16.10.2020]. Saatavana KauppakamariTiedosta. Vaatii käyttöoikeuden.
- L 30.12.1997/1336. Kirjanpitolaki
- Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. [Verkkokirja]. Helsinki: Talentum. [Viitattu 17.10.2020]. Saatavana Alma Talent -verkkokirjahyllystä. Vaatii käyttöoikeuden.
- Litma, T. & Mannisenmäki, O. 2017, Pikespo Invest Oy Ltd:n taloudellisen raportoinnin kehittäminen. [Verkkosivu]. Tampereen Ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. [Viitattu 3.11.2020]. Saatavana: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/132886/Litma_Topi_Mannisenmaki_Ossi.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Myyntikate ja myyntikate-%. Ei päiväystä. Helsinki: Alma Talent. [Verkkosivu]. [Viitattu 02.11.2020]. Saatavana: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/myyntikate-ja-myyntikate-prosentti>
- Nettovelkaantumisasaste-% (Net Gearing). Ei päiväystä. Helsinki: Alma Talent. [Verkkosivu]. [Viitattu 29.10.2020]. Saatavana: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/nettovelkaantumisasaste-prosentti-net-gearing>
- Ojala S. 2017. Sisäisen raportoinnin kehittäminen [Verkkosivu]. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. Liiketalouden tutkinto-ohjelma. [Viitattu 3.11.2020]. Saatavana: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/132156/Ojala-Sonja.pdf?sequence=1>
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät: Uudella osaamista liiketoimintaan. 3.–4. painos. [Verkkokirja]. Helsinki: Sanoma Pro Oy. [Viitattu 07.11.2020]. Saatavana Ellibs-e-kirjakokoelmasta. Vaatii käyttöoikeuden.

- Omavaraisuusaste-%. Ei päivystä. Helsinki: Alma Talent. [Verkkosivu]. [Viitattu 29.10.2020]. Saatavana: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslu-kuopas/vakavaraisuus/omavaraisuusaste-prosentti>
- Pellinen, J. 2017. Talousjohtaminen. 2., uudistettu painos. [Verkkokirja]. Helsinki: Alma Talent. [Viitattu 13.10.2020]. Saatavana Alma Talent verkkokirjahyllystä. Vaatii käyttöoikeuden.
- Pöllänen, S. 07.06.2019. Kirjanpitäjästä talousjohtamisen controlleriksi – viisi vinkkiä kuinka toteuttaa muutos käytännössä. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Taloushallintoliitto. [Viitattu 18.11.2020]. Saatavana: <https://tilitoimistossa.taloushallintoliitto.fi/osaaminen/muutos-kaytannossa>
- Rahoitustulos ja rahoitustulos-%. Ei päivystä. Helsinki: Alma Talent. [Verkkosivu]. [Viitattu 07.11.2020]. Saatavana: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslu-kuopas/kannattavuus/rahoitustulos-ja-rahoitustulos-prosentti>
- Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. [Verkkokirja]. Helsinki: Helsingin seudun kauppakamari, Helsingin kamari. [Viitattu 01.10.2020]. Saatavana KauppakamariTieto. Vaatii käyttöoikeuden.
- Sinivaara, L. Ei päivästä. Pk-yrityksen talousjohtamisen checklist – huomioi nämä asiat. [Verkkosivu]. [Viitattu 18.11.2020]. Saatavana: <https://www.tietoakseli.fi/blogi/liiketoiminnan-kehittaminen/pk-yrityksen-talousjohtamisen-checklist-huomioi-nama-asiat/>
- Suhteellinen velkaantuneisuus (%). Ei päivystä. Helsinki: Visma. [Verkkosivu]. [Viitattu 29.10.2020]. Saatavana: https://help.visma.net/fi_fi/financial-overview/content/online-help/kpi-relative-debt-ratio.htm
- Suomala, P., Manninen, O. & Lyly-Yrjänäinen, J. 2011. Laskentatoimi johtamisen tukena. [Verkkokirja]. Helsinki: Edita. [Viitattu 03.10.2020]. Saatavana Ellibs-e-kirjakokoelmasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Tilastokeskus. Ei päivystä. PK-yritys. Helsinki: Tilastokeskus. [Verkkosivu]. [Viitattu 15.10.2020], Saatavana: https://www.stat.fi/meta/kas/pk_yritys.html
- Tilitoimiston palvelut. Ei päivystä. Helsinki: Taloushallintoliitto [Verkkosivu]. [Viitattu 19.11.2020]. Saatavana: <https://taloushallintoliitto.fi/tilitoimistoasiointi/tilitoimiston-palvelut>
- Tomperi, S. 2019. Käytännön kirjanpito. 27. uudistettu painos. [Verkkokirja]. Helsinki: Edita. [Viitattu 15.10.2020]. Saatavana Ellibs-e-kirjakokoelma. Vaatii käyttöoikeuden.
- Tunnuslukuopas. Ei päivystä [Verkkosivu]. Helsinki: Alma Talent. [Viitattu 30.10.2020]. Saatavana: <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas>

Ääritalo, I. 5.7.2017. Aika analysoida talouden lukuja. [Blogimerkintä]. [Viitattu 6.11.2020]. Saatavana: <https://www.rauhala.fi/blog/tilinpaatos>

LIITTEET

Liite 1. Pitkä tuloslaskelma 2016–2018

Liite 1. Pitkä tuloslaskelma 2016–2018

TULOSLASKELMA		1.1. - 31.12.2016
LIIKEVAIHTO		
3002	Myynti ALV 24%	39 429,20
3042	Rakentamispalvelun myynti	266 933,00
LIIKEVAIHTO yhteensä		306 362,20
Liiketoiminnan muut tuotot		
3305	Liiketoiminnan muut tuotot	1 500,00
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä		1 500,00
Materiaalit ja palvelut		
Ostot tilikauden aikana		
4002	Ostot ALV 24%	- 1 549,03
Ostot tilikauden aikana yhteensä		- 1 549,03
Varastojen muutos		
4100	Varastojen lisäys tai vähennys	624,56
Varastojen muutos yhteensä		624,56
Ulkopuoliset palvelut		
4201	maansiirtokalust polttoaineet	- 34 728,62
4207	korjaus ja huolto ja kuljetus	- 28 669,22
4210	Vakuutuskorvaus	5 000,00
Ulkopuoliset palvelut yhteensä		- 58 397,84
Materiaalit ja palvelut yhteensä		- 59 322,31
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		
6000	Palkat ja palkkiot	- 30 400,00
6001	Johdon palkat	- 29 400,00
6005	puhelinetu	- 360,00
6009	luontoisedun vastatti	360,00
Palkat ja palkkiot yhteensä		- 59 800,00
Eläkekulut		
6020	Eläkekulut	- 7 439,04
6021	Perityt tel-maksut	1 723,68
6022	Lopullinen tyel-maksu	35,31
6025	yel	- 11 274,74
Eläkekulut yhteensä		- 16 954,79
Muut henkilösivukulut		
6030	Sotu	- 1 162,62
6040	Työttömyysvakuutus	- 552,56
6041	Perityt tyött.vak.maksut	347,76
Muut henkilösivukulut yhteensä		- 1 367,42
Henkilöstökulut yhteensä		- 78 122,21
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		
7000	Suunnitelman muk. poistot	- 80 734,67
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä		- 80 734,67
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		- 80 734,67
Liiketoiminnan muut kulut		
6101	Vuokrat ALV 24%	- 3 400,00
6105	Vuokrat	690,00
6292	Muut ALV 24% henkilöstömenot	- 655,36
6295	Muut henkilöstömenot	- 9 548,56
6300	Päivärahat	- 9 440,00
6305	Pv-rahat omistaja	- 7 120,00

I.I. - 31.12.2016	
6315 Hotellilaskut	- 16,90
6316 Hotellilaskut ALV 10%	- 199,18
6395 Muut matkakulut	- 798,00
6400 Edustuskulut	- 4 696,38
6501 Mainoskulut ALV 24%	- 116,94
6602 Kaluston korjaus ALV 24%	- 731,72
6621 Kolmen vuoden ALV 24% kalusto	- 4 874,15
6631 Huollot ALV 24%	- 147,11
6641 Huoneistokulut ALV 24%	- 584,74
6655 Sähkö ja lämpö	- 35,98
6701 Autojen ALV 24% poltto- ja v.	- 2 574,13
6705 Autojen poltto ja voimain.	- 55,32
6721 Autojen ALV 24% korj. ja huolt	- 3 145,97
6725 Autojen korjaus ja huolto	- 2 275,27
6735 Muut autokulut	- 10,00
6740 Autovakuutukset ja -verot	- 8 684,08
6750 Vakuutukset liike ym	- 771,82
6800 Postikulut ALV 24%	- 8,95
6821 Puhelinkulut ALV 24%	- 1 430,95
6825 Puhelinkulut	- 545,60
6921 Atk-kulut ALV 24%	- 1 362,89
6925 Atk-kulut	- 28,40
6931 Kirjanpitoikulut ALV 24%	- 2 197,68
6935 Tilintarkastus	- 600,00
6940 Jäsenmaksut	- 1 344,00
6955 Pankkikulut	- 183,69
6965 Perimiskulut	- 5,00
6971 Kirjat ja lehdet ALV24%	- 3,88
6976 Kirjat ja lehdet ALV10%	- 292,54
6992 Muut liikekulut ALV 24%	- 220,16
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	- 67 415,35
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	22 267,66
Rahoitustuotot ja -kulut	
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta	
7390 Muut rahoitustuotot	3,74
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta yhteensä	3,74
Korkokulut ja muut rahoituskulut muilta	
7400 Korkokulut	- 1,06
7420 korot pitkäaikaisista lainoista	- 9 535,34
7500 Muut rahoituskulut	- 509,10
Korkokulut ja muut rahoituskulut muilta yhteensä	- 10 045,50
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	- 10 041,76
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP. SIIRT. JA VEROJA	12 225,90
Tuloverot	
Tilikauden verot	
9200 Kauden ennakkoerot	- 1 116,62
9220 Lopulliset tuloverot ym.	- 1 797,45
Tilikauden verot yhteensä	- 2 914,07
Tuloverot yhteensä	- 2 914,07
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	9 311,83

1.1. - 31.12.2017

TULOSLASKELMA

LIIKEVAIHTO	
3002 Myynti ALV 24%	19 443,52
3042 Rakentamispalvelun myynti	363 628,81
LIIKEVAIHTO yhteensä	383 072,33
	<hr/>
	383 072,33
Materiaalit ja palvelut	
Varastojen muutos	
4100 Varastojen lisäys tai vähennys	- 929,15
Varastojen muutos yhteensä	- 929,15
Ulkopuoliset palvelut	
4201 maansiirtokalust polttoaineet	- 42 634,95
4207 korjaus ja huolto ja kuljetus	- 29 438,10
Ulkopuoliset palvelut yhteensä	- 72 073,05
Materiaalit ja palvelut yhteensä	- 73 002,20
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	
6000 Palkat ja palkkiot	- 32 400,00
6001 Jobdon palkat	- 32 400,00
6005 puhelinetu	- 440,00
6009 luontoisedun vastatti	440,00
6010 Maksamaton lomapalkka ym	- 5 400,00
Palkat ja palkkiot yhteensä	- 70 200,00
Eläkekulut	
6020 Eläkekulut	- 8 122,56
6021 Perityt tel-maksut	2 007,36
6025 yel	- 11 633,04
Eläkekulut yhteensä	- 17 748,24
Muut henkilösivukulut	
6030 Sotu	- 763,75
6040 Työttömyysvakuutus	- 863,00
6041 Perityt tyött.vak.maksut	522,24
6042 Lakisäätteen tapaturmavakuutu	- 981,16
6043 Ryhmähenkivakuutusmaksu	- 20,19
Muut henkilösivukulut yhteensä	- 2 105,86
Henkilöstökulut yhteensä	- 90 054,10
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	
7000 Suunnitelman muk. poistot	- 122 729,22
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	- 122 729,22
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	- 122 729,22
Liiketoiminnan muut kulut	
6291 Muut ALV 13% henkilöstömenot	- 71,15
6292 Muut ALV 24% henkilöstömenot	- 218,68
6295 Muut henkilöstömenot	- 6 974,38
6300 Päivärahat	- 8 446,00
6305 Pv-rahast omistaja	- 9 717,00
6315 Hotellilaskut	- 786,50
6316 Hotellilaskut ALV 10%	- 5 652,26
6395 Muut matkakulut	- 498,00
6400 Edustuskulut	- 3 223,27
6501 Mainoskulut ALV 24%	- 84,21
6602 Kaluston korjaus ALV 24%	- 376,36

		1.1. - 31.12.2017
6621	Kolmen vuoden ALV 24% kalusto	- 800,64
6625	Kolmen vuoden kalusto	- 1 166,00
6631	Huollot ALV 24%	- 129,99
6641	Huoneistokulut ALV 24%	- 1 421,57
6701	Autojen ALV 24% poltto- ja v.	- 5 096,95
6705	Autojen poltto ja voit.a.in.	- 630,77
6721	Autojen ALV 24% korj. ja huolt	- 426,60
6725	Autojen korjaus ja huolto	- 3 368,89
6740	Autovakuutukset ja -verot	- 10 810,67
6750	Vakuutukset liike ym	- 960,81
6821	Puhelinkulut ALV 24%	- 1 102,28
6825	Puhelinkulut	- 595,20
6921	Atk-kulut ALV 24%	- 1 275,58
6931	Kirjanpito-kulut ALV 24%	- 1 453,71
6935	Tilintarkastus	- 600,00
6940	Jäsenmaksut	- 1 005,25
6955	Pankkikulut	- 223,67
6971	Kirjat ja lehdet ALV24%	- 24,56
6976	Kirjat ja lehdet ALV10%	- 370,58
6992	Muut liikekulut ALV 24%	- 690,43
6995	Muut liikekulut	- 17,00
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä		- 68 218,96
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		29 067,85
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta		
7300	Saadat korot myyntisaamisista	50,00
7390	Muut rahoitustuotot	1,13
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta yhteensä		51,13
Korkokulut ja muut rahoituskulut muilta		
7420	korot pitkäaikaisista lainoist	- 8 677,01
7500	Muut rahoituskulut	- 874,81
7550	Verojen korot ja lisäykset	- 12,11
Korkokulut ja muut rahoituskulut muilta yhteensä		- 9 563,93
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		- 9 512,80
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP. SIIRT. JA VEROJA		19 555,05
Tuloverot		
Tilikauden verot		
9200	Kauden ennakkoverot	- 2 235,22
9210	Muiden kausien verot	- 42,49
9220	Lopulliset tuloverot ym.	- 2 020,27
Tilikauden verot yhteensä		- 4 297,98
Tuloverot yhteensä		- 4 297,98
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		15 257,07

TULOSLASKELMA

I.I. - 31.12.2018

LIKEVAIHTO	
3002 Myynti ALV 24%	86 534,79
3042 Rakentamispalvelun myynti	128 142,00
LIKEVAIHTO yhteensä	214 676,79
	<hr/>
Materiaalit ja palvelut	214 676,79
Ostot tilikauden aikana	
4002 Ostot ALV 24% bruttokirjaus	- 3 690,19
4020 Ostot ALV 0%	- 419,21
Ostot tilikauden aikana yhteensä	- 4 109,40
Varastojen muutos	
4100 Varastojen lisäys tai vähennys	2 304,12
Varastojen muutos yhteensä	2 304,12
Ulkopuoliset palvelut	
4201 maansiirtokalust polttoaineet	- 37 666,20
4207 korjaus ja huolto ja kuljetus	- 35 692,68
4209 Muut ulkopuoliset palvelut	- 362,40
4210 Vakuutuskorvaus	8 297,25
4211 Vahingonkorvaukset	- 464,70
Ulkopuoliset palvelut yhteensä	- 65 888,73
Materiaalit ja palvelut yhteensä	- 67 694,01
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	
6000 Palkat ja palkkiot	- 32 400,00
6001 Jobdon palkat	- 32 400,00
6005 puhelinetu	- 360,00
6009 luontoisedun vastatli	360,00
Palkat ja palkkiot yhteensä	- 64 800,00
Eläkekulut	
6020 Eläkekulut	- 7 658,20
6021 Perityt tel-maksut	2 072,64
6025 yel	- 10 966,87
Eläkekulut yhteensä	- 16 552,43
Muut henkilösivukulut	
6030 Sota	- 544,50
6040 Työttömyysvakuutus	- 851,55
6041 Perityt tyött.vak.maksut	620,16
6042 Lakisälteinen tapaturmavakuutu	- 1 124,35
6043 Ryhmähenkivakuutusmaksu	- 140,22
Muut henkilösivukulut yhteensä	- 2 040,46
Henkilöstökulut yhteensä	- 83 392,89
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	
7000 Suunnitelman muk. poistot	- 93 955,55
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	- 93 955,55
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	- 93 955,55
Liiketoiminnan muut kulut	
6291 Muut ALV 13% henkilöstömenot	- 112,10
6292 Muut ALV 24% henkilöstömenot	- 676,82
6295 Muut henkilöstömenot	- 11 009,58
6300 Päivärahat	- 8 358,00
6305 Pv-rahast omistaja	- 5 082,00

		1.1. - 31.12.2018
6381	Henkilökuljetus ALV 10%	- 30,18
6395	Muut matkakulut	- 605,00
6400	Edustuskulut	- 2 633,34
6501	Mainoskulut ALV 24%	- 70,20
6602	Kaluston korjaus ALV 24%	- 542,38
6621	Kolmen vuoden ALV 24% kalusto	- 2 273,28
6631	Huollot ALV 24%	- 106,42
6641	Huoneistokulut ALV 24%	- 1 876,42
6701	Autojen ALV 24% poltto- ja v.	- 1 779,72
6721	Autojen ALV 24% korj. ja huolto	- 1 566,77
6725	Autojen korjaus ja huolto	- 3 027,27
6740	Autovakuutukset ja -verot	- 11 141,50
6745	Vakuutuskorvaukset autoista	689,80
6750	Vakuutukset liike ym	- 1 019,41
6821	Puhelinkulut ALV 24%	- 1 212,37
6825	Puhelinkulut	- 595,20
6901	Konttoritarv. ALV 24%	- 31,29
6921	Atk-kulut ALV 24%	- 559,25
6925	Atk-kulut	- 108,87
6931	Kirjanpitokulut ALV 24%	- 2 248,79
6935	Tilintarkastus	- 600,00
6940	Jäsenmaksut	- 1 363,00
6955	Pankkikulut	- 239,81
6971	Kirjat ja lehdet ALV24%	- 10,30
6976	Kirjat ja lehdet ALV10%	- 340,78
6992	Muut liikekulut ALV 24%	- 414,75
6995	Muut liikekulut	- 1 130,00
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä		- 60 075,00
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		- 90 440,66
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta		
7390	Muut rahoitustuotot	3,18
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta yhteensä		3,18
Korkokulut ja muut rahoituskulut muilta		
7420	korot pitkäaikaisista lainoista	- 10 537,21
7500	Muut rahoituskulut	- 2 607,30
7550	Verojen korot ja lisäykset	- 3,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut muilta yhteensä		- 13 147,51
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		- 13 144,33
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP. SIIRT. JA VEROJA		- 103 584,99
Tuloverot		
Tilikauden verot		
9200	Kauden ennakkoverot	- 2 913,96
9220	Lopulliset tuloverot ym.	2 946,15
Tilikauden verot yhteensä		32,19
Tuloverot yhteensä		32,19
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		- 103 552,80

